

Keçmiş nazirin Azərbaycandan çıxışına "stop" qoyuldu

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№18 (3357) 20 May / 2025-ci il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

İmişlidə SSRİ bayrağı qaldıran sədrin oğlu da işini itirdi

Xirdalanda qanunsuz tikiliyə kim icazə verib?

Özünü Kəmaləddin Heydərovun qohumu kimi təqdim edən Vüqar Sədibəylinin "krişa"sı həqiqətən də "fövqəlnazir"dir?

GÜNÜN NƏBZİ

Layihə

Azərbaycanda boşanmaların sayı niyə artır?

Mehriban Zeynalova: "İnsanlar öz davranışlarında ictimai nəzarəti və ictimai fikri önəmsəməirlər"

11

Xəbər

"Rus imperiyasının simvolları Azərbaycanda qadağan olunsun!"

ADP Ərdəğanın Çaldıran döyüşü barədə səsləndirdiyi bəyanatla bağlı da narahatdır

2

Fakt

DSX İrandan axın edən narkotikin qarşısını ala bilmirsə...

Bu ölkə ilə sərhəd xətti boyunca hasar çəkilməsinə ehtiyac var?

3

Siyasət

Ukraynada müharibəni bitirəcək 3 şərt

Putin niyə nümayişkəranə şəkildə meydandan qaçır?

9

Şikayət

Bakı sakini "Paşa Sığorta"dən şikayətçidir

Yusif Ağayev: "Bu qədər yükləmələr azmış kimi, həm də mənim ölkədən çıxışıma məhdudiyyət qoyulub"

12

Toplum

Əhmədovlar klanının "haqq davası"

Beyləqanın sabiq icra başçısı rayona nəzarəti yenidən ələ almağa çalışır

10

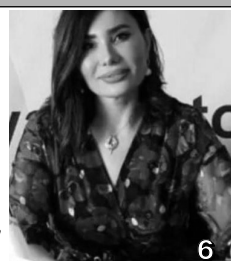

Müsahibə

İnsanda "xoşbəxtlik həzzi" olan serotonin necə yaranır?

Solmaz Şükürova: "Dinimiz də deyir, günəşlə yat, günəşlə oyan..."

6

Evləndiyi qadına "DTX əməkdaşı" olduğunu dedi, dələduz çıxdı

Keçmiş həyat yoldaşı tərəfindən dələduzluğa məruz qalan Ülviyyə Həsənovadan şok açıqlamalar

Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Bəhruz Nuriyev küçəsi, ev 46, mənzil 68/69 ünvanında yaşayan Həsənova Ülviyyə Sabir qızı tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə və Ədliyyə naziri Fərid Əhmədova müraciət edir...

7

Şikayət

Tibb

"Mərkəzi Klinikasının həkimi barəsində şok iddialar

Firdovsi İbrahimov 2-ci qrup müharibə veteranını müayinədən imtina etdi, bir gün sonra xəstə dünyasını dəyişdi

Siyəzən rayonu, M.V.Vidadi küçəsi, ev 45 ünvanında yaşayan Zeynalov Məbəddin Qabil oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Saytımız vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik...

5

20 il bir-biri ilə danışmayan cütlük...

Bu illər ərzində övladları da olub, amma kəlmə kəsməyiblər

Bu hekayə şok və çaşdırıcıdır - kişi 20 il həyat yoldaşı ilə danışmayıb, onlar bir dam altında yaşayıblar, üç uşaq dünyaya gətiriblər və böyüdüblər. Absurd səslənir? Amma ərin susmasının səbəbi sadəcə olaraq hamını heyretə gətirib.

Niyə kişi 20 il arvadı ilə danışmayıb və bütün bu müddət ərzində necə evli yaşamağa müvəffəq olublar?

Lent.az-ın xarici KİV-ə istinadla bildirdiyinə görə, bir çox cütlük münasibətlərində eniş-yoxuşlar yaşayır, mübahisə edir və barışırlar, amma 20 il danışmamaq və bir-birlərinə məhəl qoymamaq necə olur? Bu, əlbəttə ki, həyatda tez-tez baş vermir.

Amma Yaponiyanın cənubundakı Nara şəhərində yaşayan Oto Katayama və onun həyat yoldaşı Yumi ilə də məhz belə olub. Oto Yumi ilə eşq yaşayıb və onların üç övladı dünyaya gəlib, lakin bir anda həyat yoldaşı ilə danışmağı dayandırıb və 20 il bu "səssizliyi" qoruyub. Nəhayət, sevgilisinə bir neçə söz söyləmək üçün kənardan müdaxilə lazım olub.

Yumi səbrlə bütün bu illər ərzində əri ilə söhbətə başlamaq üçün ısrarla çalışıb, lakin cavab olaraq yalnız hırıldayıb və ya başını tərpədir. Təəccüblüdür ki, qadın heç vaxt boşanmaq və ya ayrılmaq istəməyib. Üstəlik, üçüncü uşaq ciddi "sükut" dövründə dünyaya gəlib.

Cütlük elə sükut içində yaşayıb ki, onların 18 yaşlı oğlu Yoşiki ana və atasının nə vaxtsa danışdığını eşitdiyini xatırlamır. Məhz o, buna son qoymaq qərarına gəlib və televiziya verilişinə yazıb problemin həllində kömək istəyib.

Hokkaido televiziyasındakı şounun rəhbərliyi ailəyə kömək etmək, uşaqların səylərinə dəstək olmaq qərarına gəlib və uzun illər əvvəl ilk görüşlərinin baş tutduğu parkda Omo ilə Yumi arasında görüş təşkil edib. Uşaqlara valideynlərinin xəbəri olmadan valideynlərinə baxmağa icazə verilib. Əvvəlcə göz yaşlarına boğulan, sonra isə şoka düşən görüşü izləyənlər də olub.

Arvadının yanında əyləşən Katayama, nəhayət sevgilisinə bir neçə kəlmə deməyi və uzun sürən susqunluğunun səbəbini izah etməyi bacarıb.

Məlum olub ki, bir müddət əvvəl ata olmuş gənc Omo ev işləri və balaca uşaqları səbəbindən Yumiyə lazımı diqqət ayırmadığı üçün ona çox əsəbləşib. Daha sonra adi inciklik qısqancılığına çevrilib və Omo susub. Və zaman keçdikcə onların danışmamasına sadəcə öyrəşib.

Katayama həyat yoldaşından üzr istəyib və susmasının onu necə incitdiyini başa düşdüyünü və uzun illər onu şübhəli vəziyyətdə saxladığını izah edib. O, inadına baxmayaraq onu tərk etmədiyi, 20 il səssizcə yaşadığı, yalnız öz övladlarının zəhməti ilə qırılan Yumiyə təşəkkür edib.

"Bir müddət danışmadıq, Yumi. Uşaqlar üçün çox narahat idin. Yum, bu qədər çətinlik çəkdin. Hər şey üçün sənə minnətdar olduğumu bilməyini istəyirəm", - kişi deyib.

O, həyat yoldaşının ona etinasızlıqlıq göstərdiyini hiss etdiyini və bütün diqqətini azyaşlı uşaqlarına baxmağa yönəltdiyini izah edib. "Mən bir az qısqanc idim. Bu barədə danışdım. Deyəsən, geriye dönüş yoxdur", - Omo əlavə edib.

Əyləncə səhifəsi

"Beşiktaş" prezidentinin oğlu ölümündən döndü: 20 milyonluq "Ferrari" kül oldu

Istanbulda hərəkətdə olan "Ferrari"-nin mühərrik hissəsində çıxan yanğın nəticəsində maşın tamamilə yanaraq külə dönüb.

Türkiyə mediası xəbər verir ki, təxminən 20 milyon lirə dəyərində olan bu avtomobilin sürücüsünün "Beşiktaş" klubunun prezidenti Serdal Adalının oğlu Celal Alaz Adalı olduğu məlum olub.

Hadisə Eyüpsultan Hasdal-Kemerburgaz yolunda baş verib. Celal Alaz Adalı, mühərrik hissəsindən alovların qalxdığını görərək avtomobilin yolun kənarında saxlayıb.

Alov avtomobili bürüyərkən hadisə yerinə yanğınsöndürmə və polis əməkdaşları çağırılıb. Yanğınsöndürənlər müdaxilə edərək alovu nəzarət altına alıblar.

Avtomobilin yanma anı ərazidə olan bir vətəndaş tərəfindən mobil telefonla qeydə alınıb.

Bakıda ŞOK: 9 ədəd qaşığı uddu

Bakıda bir nəfər 9 ədəd qaşığı uddu. Hurriyyet.az istinadən xəbər verir ki, saat 01:00 radələrində 3 saylı şəhər klinik xəstəxanasına təcili tibbi yardım üçün müraciət olunub.

İlkin məlumata görə, bir nəfərin bir neçə metal qaşığı udduğu bildirilib. Lakin xəstə bir neçə tibb müəssisəsi tərəfindən qəbul edilməyib. Nəhayət, Bakı Sağlamlıq Mərkəzinə çatdırılan pasiyentə dərhal tibbi müdaxilə olunub.

Məlumata görə, xəstə 9 ədəd metal qaşığı uddu. Həkimlər tərəfindən həyata keçirilən əməliyyat uğurla başa çatıb. Hazırda pasiyentin vəziyyəti stabildir və Reanimasiya şöbəsində nəzarətdə saxlanılır.

Tom Kruz 100 yaşına qədər filmlərdə çəkilmək niyyətindədir

Kann premyerasından sonra "Mission: Impossible - Son Hesablaşma" ("Mission: Impossible - Dead Reckoning") filmi dünya turunu davam etdirir və Nyu-Yorkda debüt edib.

Lent.az xarici mediaya istinadən xəbər verir ki, bu, "Mission: Impossible" fransızasının səkkizinci hissəsidir və elan olunduğu kimi, İtan Hantın - Tom Kruzun canlandırdığı obrazın - sonuncu macərasıdır.

Aktyor özü də bunu qırmızı xalça üzərində təsdiqləyib: "Bu, finaldır! Elə-belə deyil ki, adında "son" sözü var".

İki il əvvəl Kruz demişdi ki, onu 80 yaşlı Harison Fordun karyerası ruhlandırır və "Mission: Impossible" filmlərini onun yaşına çatana qədər çəkmək istəyir. THR həmin sitatı xatırladıb və 62 yaşlı aktyordan fikrinin dəyişib-deyişmədiyini soruşduqda, o belə cavab verib:

"Əslində mən demişdim ki, 80 yaşa qədər film çəkəcəyəm, sonra isə özümü düzəldib dedim - 100 yaşa qədər! Mən heç vaxt dayanmayacağam. Mən döyüş filmlərində, dramda, komediyada rol almağı dayandırmayacağam - mən bütün bunları həqiqətən çox sevirəm", - aktyor əlavə edib.

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

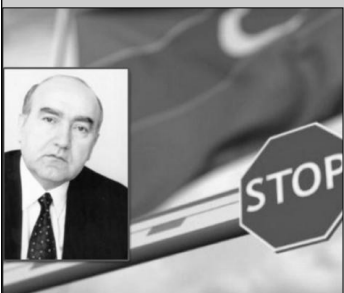
Redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnilir və "Futbol+ servis" mətbəəsində çap edilir.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Keçmiş nazirin Azərbaycandan çıxışına "stop" qoyuldu

Azərbaycanın keçmiş səhiyyə naziri Rahim Hüseynovun ölkədən çıxışı məhduləşdirilib. "Qaynarinfo" xəbər verir ki, bu barədə Bakı Kommersiya Məhkəməsinin hakimi Günayə Həşimova qətnamə çıxarıb. Rahim Hüseynovun ölkədən çıxışına "stop" qoyulması "Təfəkkür" Universitetinin vergi borcu ilə əlaqədirdir.

İş materiallarından aydın olur ki, "Təfəkkür" Universitetinin 24 415.41 manat vergi borcu var. Universitet borcu ödəmədiyinə görə Dövlət Vergi Xidməti Bakı şəhəri Lokal Gəlirlər Baş İdarəsi məhkəməyə üz tutaraq borc ödəniləndə universitetin rəsmi təmsilçisinə "stop" qoyulmasını xahiş edib. Rahim Hüseynov hazırda universitetin qanuni təmsilçisidir. Beləliklə, o, borc ödəniləndə ölkədən çıxışa bilməyəcək.

Rahim Hüseynov 1992-1993-cü illərdə Azərbaycanın səhiyyə naziri vəzifəsində çalışıb. 1995-ci ildən "Təfəkkür" Universitetinin prorektoru, Tibbi biologiya, hazırkı Biologiya və təbiət elmləri kafedrasının müdiri vəzifəsində işləyir. Bəzi iddialara görə, Rahim Hüseynov universitetin əsas təsisçilərindən biridir.

"Təfəkkür" Universiteti hazırda fəaliyyət göstərmir. 2016-cı ildə universitetin akkreditasiya müddəti bitib. Bundan sonra Elm və Təhsil Nazirliyi universitetin akkreditasiyasının keçirilməməsi barədə qərar qəbul edib.

İmişlidə SSRİ bayrağı qaldıran sədrin oğlu da işini itirdi

Bir neçə gün əvvəl vəzifədən kənarlaşdırılan İmişli Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri Saleh Səmədovun oğlu da işdən çıxarılıb. Hurriyyet.az xəbər verir ki, S.Səmədovun oğlu Kamran Səmədov İmişli Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Yeni Bəhramtəpə inzibati Ərazi Dairəsi üzrə nümayəndəsinin müavini vəzifəsini itirib. O, müvafiq əmrilə işdən azad edilib.

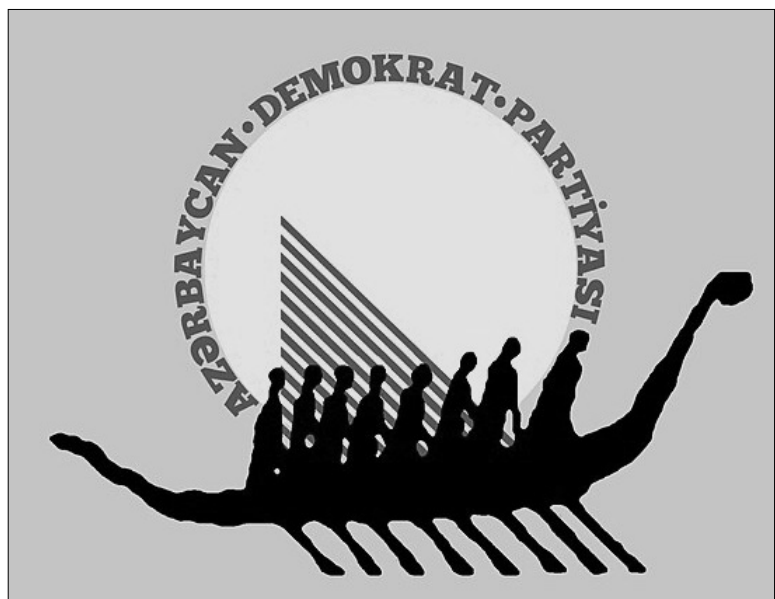

Qeyd edək ki, mayın 9-da İmişlinin Sarıxanlı kəndində faşizm üzərində Qələbə Günü münasibətilə təşkil olunan tədbirdə SSRİ bayrağı altında, sinəsində rus imperiyasının rəmzi olan "Georgi lenti" ilə çıxış etməsi qalmaqala səbəb olub və Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının İdarə Heyətinin növbədən kənar iclası keçirilərək o, vəzifədən uzaqlaşdırılıb.

Onun yerinə müvəqqəti təyin edilən Vahid Tağıyev isə 1 gün sonra işdən çıxmaq haqda ərizə yazıb. S.Səmədovun çoxsaylı əmlaklarının və biznes şəbəkəsinin olması barədə də məlumatlar yayılıb.

Dünən ADP İdarə Heyətinin ölkə və beynəlxalq aləmdə baş verən ictimai-siyasi proseslərə dair növbəti toplantısı keçirilib. Partiyanın mətbuat xidmətindən "Hürriyyət"ə verilən məlumata əsasən, toplantı iştirakçıları Rusiya və Ukrayna nümayəndə heyətinin 15 mayda İstanbulda keçirdikləri görüşün nəticələrinə münasibət bildirib.

"Rus imperiyasının simvolları Azərbaycanda qadağan olunsun!"

ADP Ərdoğanın Çaldıran döyüşü barədə səsləndirdiyi bəyanatdan da narahatçılığını ifadə edib

Partiya yetkililəri dünya ictimaiyyətinin diqqətlə izlədiyi və müsbət dəyişikliklərin gözlənməsinə ümid bəslədiyi bu görüşün Putin Rusiyasının imperiya ambisiyaları və işğalçılıq niyyətlərindən geri durmaması ucbatından, sülhə təminatverici nəticələr əldə edilməməsindən təəssüfləndiyini bildirib. Pusiya prezidentinin görüşdən əvvəl şərtlər irəli sürülmədən bu görüşə razılıq verməsinə baxmayaraq, sonradan bu görüşdə iştirak etməməsinə və göndərdiyi nümayəndə heyətinin isə Ukraynanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini təhdid edən şərtlər irəli sürməsinə bu ölkənin nəinki barışa hazır olmaması, əksinə öz işğalçılıq siyasətini daha qabarıq şəkildə davam etdirməsi kimi dəyərləndirən İdarə Heyəti bir daha dünya dövlətlərini, xüsusilə son vaxtlar merkantil maraqlarından dolayı Rusiyaya qarşı yumşaq siyasət sərgiləyən ABŞ administrasiyasını Putin Rusiyasına qarşı ən ciddi, təsirli sanksiyalar tətbiq etməyə, onun beynəlxalq hüquqa zidd hərəkətlərini durdurmağa çağırıb.

İdarə Heyəti Albaniyanın paytaxtı Tiranada Azərbaycan prezidentinin də iştirak etdiyi Avropa Siyasi Birliyinin 6-cı Zirvə Toplantısının nəticələrinə münasibət bildirib və ölkəmizin bu birlikdə iştirakının Avropa ilə əlaqələrinin dərinləşməsində, iqtisadi, siyasi, mədəni əlaqələrin genişlənməsində, Avropanın demokratiya, insan hüquq və azadlıqları ilə bağlı dəyərlərinin ölkəmizə daha məzmunlu şəkildə transfer olunmasında müsbət nəticələr verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

İdarə Heyəti ABŞ prezidenti D.Trampın Orta Şərqi səfərinin nəticələri ətrafında fikir mübadiləsi aparıb. Qeyd edilib ki, bu səfər təkəcə böyük iqtisadi razılaşmalarla, hərbi sövdələşmələrlə ABŞ-a fayda gətirən bir görüş olmaqla qalmayıb, eyni zamanda regionda yeni geosiyasi tarazlığın yaranmasına göstərdiyi təsir baxımından diqqəti cəlb edir. ABŞ-ın körfəz ölkələri ilə ənənəvi yaxınlaşması və bu yaxınlaşmanı ilk dəfə olaraq strateji müttəfiqi İsrailə hesablaşmadan aparması, Çinlə aparılan rəqabət fonunda bu görüşlərdən əldə edilən iqtisadi, siyasi faydaların onun global gücünə güc qatması bir daha ABŞ-in iqtisadi maraqlarını ön plana çəkdiyini göstərir. Qeyd edilib ki, bu səfər zamanı D.Trampın Suriyanın yeni prezidenti ilə keçirdiyi görüşlər, Suriyaya tətbiq edilən sanksiyaların aradan qaldırılması ilə bağlı verilən vədlər, Suriya siyasətində Türkiyənin mövqeyi ilə razılaşmalar da diqqətdən qaçmamalıdır.

İdarə Heyəti İmişlidə 9 mayda keçirilən tədbirdə SSRİ bayrağının nümayiş etdirilməsi, tədbir iştirakçıların yaxasına Rusiyanın georgi lentinin asılması faktının cəmiyyətimizdə əks reaksiya doğurması, vətəndaşlarımız tərəfindən bu hadisəyə təpki göstərilməsi məsələsinə münasibət bildirib və işğalçı bir dövlətin siyasətinin davamına xidmət edən bu hadisəni qətiyyətlə pisləyib. Partiya yetkililəri istər çar Rusiyası, istərsə də sovet Rusiyası dövründə millətimizə qarşı assimilyasiya siyasəti aparan bir dövlətin simvolların keçirilən tədbirlərdə yaşadılma-

sı, yenidən dirçəldilməsi faktının heç bir əxlaqa, heç bir qanuna sığmadığını diqqətə çatdırıb və bu hadisənin təşkilatçıların ləyaqətli cəzasını alması üçün hüquq mühafizə orqanlarının hərəkətə keçməsinin vacibliyini qeyd edib. İdarə Heyəti hakimiyyəti, millətimizin əleyhinə çevrilən, bizə həqarətlə yanaşan Rusiyanı sevindiren bu hadisənin arxasında duran qüvvələri aşkarlamağa, xüsusilə bu işin Azərbaycanda fəaliyyəti döndürülən "Rus evi" ilə bağlı olub-olmamasını aydınlaşdırmağa çağırmaqla yanaşı, rus imperiyasının simvollarının Azərbaycanda tətbiqini qadağa edən normativ hüquqi aktlar qəbul etməyə çağırıb.

İdarə Heyəti Türkiyə prezidenti R.T.Ərdoğanın tariximizin ürək ağrısı ilə arxivinə gömüldüyü, iki türk dövlətinin bir-biri ilə qarşı-qarşıya gətirildiyi Çaldıran döyüşü barədə səsləndirdiyi bəyanatdan narahatçılığını ifadə edib və qardaş ölkə başçısının bu döyüşü ərəbin, türkün və kürdün qələbəsi kimi yozmasını onun bu hadisələrlə bağlı yetkin bilgiləndirilmədiyi kimi dəyərləndirib. Partiya yetkililəri, istər Əmir Teymurun İldırım Bəyazidə olan davasını, istər də Sultan Səlimin Şah İsmayıl ilə olan davasının türk birliyinin, türk dövlətlərinin varlığını sarsıdılmasına, daha çox o zamanın xarici güclərinin əlinə oynayan xoşagəlməz bir olay olduğunu diqqətə çatdırıb və hər iki qardaş xalqın yetkililərini tarix və ədəbiyyat üzrə səthi bilgilərlə birliyimizi sarsıtmağa yönələn addımları atmaqdan çəkinməyə çağırıb.

Hazırladı: KƏNAN

2021 -ci ildən sonra Azərbaycanda narkomaniyaya və narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı ciddi mübarizə aparıldığı kimsəyə sirr deyil. Doğrudur, bu sahədə problem hələ də qalmaqda, hətta, günbəgün daha da dərinləşməkdədir. Biz bunun səbəbləri ilə bağlı dəfələrlə ekspertlərin mövqeyini dərc etmiş, problemdən çıxış yolunu göstərməyə çalışmışıq.

Lakin görünən odur ki, ölkəmizdə narkomaniyaya qarşı mübarizənin hələ də ənənəvi qayda-da aparılması məqbul hesab olunur. Məsələn, narkomanları həbs etməklə onların bu beladan uzaq duracağı düşünülür. Və yaxud uzun illər narkotik istifadəçisi olan bir şəxsin əlini-qolunu bağlayıb, hansısa narkoloji mərkəzə atırlar ki, ən çoxu 21 gün ərzində "tövbə" edəcək. Halbuki, apardığımız müşahidələrə əsasən deyə bilərik ki, bu cür metodlarla çox deyil, 1 faiz belə, müsbət nəticə almaq mümkün olmur...

Narkotik ticarətinə qarşı mübarizədə də ciddi nəticələr əldə etdiyimizi düşünə bilərik. Təbii ki, hər gün onlarla narkotik satıcısı həbs olunur, böyük miqdarda narkotik vasitələr ələ keçirilir və s. Ancaq bu ticarətin başında duran əsas fiqurlar - "narkotik baronları" bir növ "toxunulmaz" olduğundan, bu sahədə istənilən nəticəni əldə etmək müşkülə çevrilib. Digər tərəfdən, narkotiklə saxlanılan şəxslər rüşvət hesabına qısa

DSX İrəndən axın edən narkotikin qarşısını ala bilmərsə...

Bizim ölkədə də sərhəd xətti boyunca hasar çəkilməsinə ehtiyac var?

faiz təşkil edirdi - red.). Bu, ilk baxışdan sıradan bir rəqəm kimi görünə bilər, əslində, SOS verilməli bir hadisədir. Çünki, bütün bunlar Azərbaycanın "narkotik bataqlığı"nda boğulmaq üzrə olduğunu göstəricisidir. Bu, həm də o deməkdir ki, 44 günlük Qarabağ savaşından sonra ölkəmizə qarşı "narkotik müharibəsi" aparan İran istədiyinə nail ola bilər.

Belə ki, molla rejimi Azərbaycanı ucuz sintetik maddələrlə doldurub, narkotiki bütün təbəqələr, yəni maddi imkan zəif olan insan-

mümkün olsun. Yaxud, bəzi ekspertlərin də təklif etdiyi kimi, yeni və daha sərt qanunvericilik bazası formalaşdırmaq lazımdır ki, narkotik alverçisi 3-5 il həbsdə yatdıqdan sonra, yenidən qayıdıb o işlə məşğul olmasın.

İndi SOS signalı verməyin zamanıdır...

Hər bir halda narkotik probleminin ciddiliyini ən yüksək səviyyələrdə qəbul etməliyik. Ən azı statistik göstəricilər onu deməyə əsas verir ki, indi SOS signalı verməyin zamanıdır. Hətta belə demək olarsa, biz bu sahədə çox gecikmişik. Diqqət edək, əgər təkə Penitensiar Xidmətin həbsxanalarında 28 500 nəfər məhbus varsa və onların 50 faizi məhz narkotiklə əlaqədar cəza çəkirsə, deməli, söhbət təxminən 14-15 min nəfərdən gedir. Heç şübhəsiz, bu məhbusların da böyük əksəriyyəti kriminala, cinayətkarlığa meyilli olurlar ki, onların bir neçə il sonra azadlığa çıxması cəmiyyətimiz üçün heç də yaxşı nəticələr vəd etmir.

Ən dəhşətli faktlardan biri də odur ki, hazırda Azərbaycanda təkrar cinayətkarlığın göstəricisi sürətlə artmaqdadır. Hətta bəzi statistik göstəricilərə əsasən deyə bilərik ki, ölkəmizdə müxtəlif səbəblərdən cinayət törədib həbsxanaya göndərilən 100 nəfərdən ən azı 60 nəfəri islah olunmur. Əksinə, həmin 60 nəfər azadlığa çıxan kimi öz çevrəsini genişləndirməyə çalışır ki, bununla, digər insanları da cinayətə cəlb edirlər. Bu isə o deməkdir ki, biz, toplum olaraq, yaxında daha ciddi problemlərlə üz-üzə qala bilərik...

Yeri gəlmişkən, onu da qeyd edək ki, bəzi hallarda müəyyən statistikaların gizlədildiyi, məsə-

lən, cinayətkarlıq hallarının aşağı göstərilirdiyi ilə bağlı faktlarla da rastlaşırıq. Amma bu, çıxış yolu deyil. Çünki biz problemin ciddili-

kəsməkdə acizdir, bu səbəbdən hər ay ölkəmizə tonlarla narkotik daxil olur və xüsusilə də yeniyetmə və gənclər arasında narkotik asılılığının sayı sürətlə artır, deməli, daha köklü mübarizəyə start verilməlidir. Stopnarkotik.az saytı- nın da dəfələrlə bəyan etdiyi kimi, bu mübarizə İranla istər dəniz, istər də quru sərhədimizin tam nəzarətə götürülməsi ilə başlamalıdır. Necə deyirlər, çalışmaq lazımdır ki, İrəndən ölkəmizə "quş da uçmasın", hansı ki, SSRİ dönəmində məhz belə idi. Bunun isə ən optimal yolu sərhəd boyunca müasir tələblərə cavab verən istehkam qurğularının qurulmasıdır. Hesab edirik ki, hazırkı vəziyyətdə İranın Azərbaycana qarşı "narkotik müharibəsi"nin qarşısını tam

yini dərk etmədən, ona qarşı effektiv mübarizə apara bilmərik.

Reabilitasiya mərkəzlərinin sayı 160-ı keçib...

Azərbaycanda narkomaniyanın sürətlə yayılması və problemin getdikcə daha da böyüməsi ilə bağlı bir fakta da diqqət edək. Dəyərli oxucuların diqqətinə çatdırmaq ki, cəmi 3 il əvvəl ölkəmizdə narkotik asılılığının müalicə olunma biləcəyi 2 reabilitasiya mərkəzi vardı, bu gün isə onların sayı 160-dan çoxdur. Deməli, tələbat var ki, bu mərkəzlərin sayı günbəgün artır. Doğrudur, bu sahədə müəyyən nəticə də var. Belə ki, bu mərkəzlərdə müalicə olunan narkomanların heç olmasa 30-40 faizi sağalıb, normal həyata qayıda bilirlər.

Lakin nəzərə alsaq ki, Dövlət Sərhəd Xidməti (DSX) İrəndən ölkəmizə axan narkotikin qarşısını

almaq üçün başqa çıxış yolu yoxdur. Hər halda, Stopnarkotik.az saytının çoxsaylı ekspertlərlə müşahidələrdən sonra gəldiyi qənaət budur ki, İranla sərhədimiz tam nəzarətə götürülməyə, Azərbaycan vətəndaşlarının yarısını zindana atsaq belə, ölkəmizdə narkotik ticarətinin qarşısını almaq mümkün olmayacaq.

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

P.S. Əlbəttə, Azərbaycan-İran sərhəddə xətti boyunca beton divarların çəkilməsi tək-cə ölkəmizə narkotik axınının qarşısını almayacaq, bununla, həm də qaçaqmalçılığın və qanunsuz miqrasiyanın da önünü kəsmək mümkün olacaq. Təsədüfi deyil ki, qardaş Türkiyə də terrorçuların və qaçaqmalçıların qarşısını almaq üçün Suriya ilə 700 kilometrlik sərhəddə xətti boyunca 3,5 metr hündürlüyündə beton divarlar çəkdi...

müddət sonra sərbəst qalır ki, bu da ümumi işə böyük zərər vurur.

Məhbusların 50 faizə yaxını məhz narkotiklə əlaqədar cəza çəkir

Bütün bunlara baxmayaraq, ən azı həbs olunanların sayı ilə bağlı ortada ciddi nəticə olduğunu da görməzdən gələ bilmərik. Belə ki, statistik göstəricilərə görə, Azərbaycanda məhbusların 50 faizə yaxını məhz narkotiklə əlaqədar cəza çəkir (Məlumat üçün bildirik ki, 2019-cu ildə 28,1

lar üçün də əlçatan etməklə, öz çirkin niyyətinə çatmaqdadır. Hansı ki, bu siyasətin qarşısı tezliklə alınmasa, gəncliyimiz məhv olmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qalacaq.

Bir daha qeyd edək ki, aidiyyəti qurumlar narkotik ticarətinə qarşı müəyyən səviyyədə mübarizə aparır və onların xidmətini görməzdən gəlmək olmaz. Lakin o da etiraf olunmalıdır ki, bununla nəinki bu belənin kökünü kəsmək mümkündür, əksinə, ölkəmizdə narkotik ticarəti getdikcə "çiçəklənir". Görünür, metodologiyani dəyişmək lazımdır ki, bu sahədə müsbət nəticə əldə etmək

Dövlət də, hakimiyyət, hətta hər hansı məmləkət də insan kimidir...

Ağıllısı-ağılsızı, də-cəli-mərifətlisi, oğrusu-doğrusu var. Axmağı-müdriki, kamili-cahili, qorxağı-cəsəratlisi, xoşbəxti-bədbəxti, yaltağı-yalağı, ləyaqətli, zəifi-qüdrətli, xəstəsi-sağlamı var...

Bu xüsusiyyətlərin içərisində ən gərəksizi özgələrini - başqa-başqa xalqları, ölkələri və sivilizasiyaları kor-koranə yamsılamaqdı. Yəni "filan ölkədə "filan şey" varsa, bizdə niyə olmasın?" Yəni "o uzaq-uzaq məmləkətlərdə bircə dəne "bəhməkan" varsa, - qoy bizdə ikisi, lap üçü olsun, kimin qızınan əskiyik ki?... Qoy, olsun, qoy, bizi də tənislərsin..."

Yamsılama

...Bizdə gündəlik tələbat mallarının qiymətlərini, sözün əsl mənasında, alışıdırıb-yandırır camaatın başına od ələyirlər; onu, yəni qiymətləri, günbəgün, saatbasaat qudurmuş it kimi insanların üstünə qışqırdır və əhalinin maddi imkanını, aldığı maaşı, hansı məşəqqət içində yaşadığını (ya mövcud olduğunu) görməzdən gəlirlər. Hələ təbii qazın, suyun, işığın, dərmanların və sair və ilaxırın qiymətlərinin "at belinə" dırmaşdığını demirəm...

yanır və bu, birmənalı olaraq, nonsens sayılır. Bizdə isə əksinə, belələrinin yekə-yekə vəzifələr tutması çox normal, çox da adi və heç bir sual doğurmayan realıq kimi qəbul olunur.

Oralarda dövlətdə işləmək, əsasən, öz xalqına xidmət etmək, vətəndaşlarının layiqli yaşayış səviyyəsini təmin etmək məqsədi daşıyır. Dövlət atributları simvolları və səmimi insan ünsiyyətləri qürur mənbəyi sayılır; biz isə, paytaxtdakı bayrağı daha da hündürə qaldıraraq Ginnəsin rekordlar kitabına düşmək arzusu ilə yaşayırıq (Təki, "oralaradakına" bənzəsin, təki birincilərdən olaq!.. Və təki görüb gözlərinə su versinlər, hətta, təki, bayrağımızın hündürlüyü Qərb bayraqlarına "fora" verə bilsin!).

...Bizdə gündəlik tələbat mallarının qiymətlərini, sözün əsl mənasında, alışıdırıb-yandırır camaatın başına od ələyirlər; onu, yəni qiymətləri, günbəgün, saatbasaat qudurmuş it kimi insanların üstünə qışqırdır və əhalinin maddi imkanını, aldığı maaşı, hansı məşəqqət içində yaşadığını (ya mövcud olduğunu) görməzdən gəlirlər. Hələ təbii qazın, suyun, işığın, dərman-

ların və sair və ilaxırın qiymətlərinin "at belinə" dırmaşdığını demirəm... ("Aha, ohoo, öhöö... təki, qiymətlər Avropa standartlarına yaxınlaşsın, təki avropalılar ağız büzüb deməsinlər ki, bu ölkə ucuz-mucuz ölkədir...").

Absurd, sürrealist, əslində isə, mahiyyət etibarilə gic-gicə cərimə-yaylım atəşləri də bir tərəfdən - camaatı yaralayır, gicikan kimi dalayır, qışındırır, soyur, soyundurur... ("Qəm yeməyin, üstəlik, heç "mıq" da ələməyin! Nəsimini diri-diri soydu-lar, - dünya dağıldı bəyəm?! Bəyəm, Babəkin qolunu-qıcını kəs-dilər, - dünya dəli-divanə oldu?! Dözünl! Canınız da çıxsas, dözünl! Xoşu gəlməyənələr, mız qo-yanlar "davay, dosvidaniya", - rədd olub ölkədən getsinlər, dalarıca da qara bir daş!")

...Bizdə şəhər yollarını az qala abstrakt rəsm sərgisinə döndərərək cızıq-mızıqlarla doldururlar - avtobus, velosiped, parkovka zolaqları, müxtəlif qadağalar, əcaib-qərib yol nişanları və s. çəkib amansız tıxaclar yaradır, insanlara olmanın stresini yaşadırlar və heç veclərinə də almırlar ki, ayə, bu yazıq yollar

"bezrazmer" deyil axı və onun "qarnı" bu qədər "qıdanı" həzm edə bilməz... ("Edə bilməz, etməsin! Eyb etməz, təki, əcnəbi turist xalalar, qaçaşlar bunu görəndə "-Vaau! Beautiful!" desinlər...") Əsas, mani-manidi, gəlsin-yığılsın, bütçəmiz dolub-daşsın desinlər".

...Bizdə hər il dörd-beş gün keçirilən "Formula-1" yarışları Bakı sakinlərinə dörd-beş ay göz dağı verir... Alabəzək "formulanı" kənara qoyaq, bu "1" rəqəmi var ha, - üzr istəyirəm - sakinlər üçün paza çevrilir axı... Bunu qanan, düşünüb-daşınan bir baş yoxdurmu, əcaba?! Ağzımızı açıb dillənə də bilmirik. Dillənəndə də qayıdıb deyirlər ki: "Zato, importni ölkələr dünyaya bəyan edib qəşəng-qəşəng informasiya yayacaqlar ki, bə Azərbaycan da "toçni" bizə oxşayır, nöşün ki, var imzası imzalar içində! Naşükür olmayın, bunnan artıq nə istəyirsiniz axı?!"

Son zamanlar hətta kino-muzda, teatrımız, ədəbiyyatımız, heykəltaraşlığımızda və digər milli sənət növlərində də əcnəbi ölkələri yamsılamaqla məşğuluq. Yəni ("Allah eləmə-

miş, birdən göydə balonlarla uçan əcnəbilərdən geri qalıb bi-yabır olarıq ha!.. Yamsıla adın çıxsın!").

Vallah, mən də normal adamlar kimi öz ölkəmi sevmək, əzizləmək, qorumaq həsrətindəyım. Amma imkan vermirlər. Görməzə-bilməzə, durub elə hoqqalar çıxarırlar ki, adam xəcalətdən eynən dəvə quşu kimi gizlənmək istəyir...

Şəxsən mənə belə bir təəssürat yaranıb ki, kimlərsə yarımaq, kimlərsə təqlid etmək, yamsılamaq məsələsində barıtı həddən ziyadə çox ələyirik, yəni bu yöndə ya şanlı iqtidarımızın addımlarını korrekte edən siyasi texnoloqlar yoxdu, ya da onların psevdo-kreativ parodiya axtarışından başqa özge işləri-gücləri yoxdu. Əks-təqdirdə, ölkə bu sayaq dördəyaxlı inadkarlığıyla YAMSILAMA xaosuna sürükləməzdi ki!..

Qınamayın. Mən bütün bunları, eləcə də yüzlərlə buna bənzər "zadları" və "şeyləri" görüb də... sevmə bilmirəm, əzizləyə bilmirəm doğma vətənim!..

Mən ölkəmin belə şəklini, yəni, "üstü bəzək, içi təzək" mozaikasını qəbul etmirəm, edə bilmirəm, etməyəcəm də!

Yeri gəlmişkən, dahi Mikalencolaya çatdırırlar ki, cavan bir heykəltaraş sənin yaratdığın heykəllərin surətini çıxarır və hər yerdə deyir ki, mənim yonduğum heykəllər orjinaldan qat-qat yaxşıdır!..

Mikalencola sakitcə cavab verir "- Qoy desin. Başqasını izləyəne (oxu: yamsılایana) qabaqda gedən deməzlər!.."

Vəssalam!

Eldəniz QULİYEV

Amma necə olsun, niyə olsun, səbəbi nədir, lazımdımı, funksionaldımı, xeyiri nədir, zərəri nədir?... Təqlid, parodiya, yamsılamaq həqiqətənmi yaxşıdır, vacibdir? - sual ritorikdir. Təbii olmayan hər şey saxta deyilmi?... Ənənə hərdən genetik kodda çevrilmirmi, görən?

Adətən belə sualların cavabı olmur, olanda da əks-səda doğurmur. "Əşşi, xırda-mırda məsələlərə fikir verməyin. Nə olasıdır olacaq. Allah kərimdir, sonra nə olacaq, bu, sonranın işidi" - deyibən keçirlər.

Sədd heyif ki, bu sayaq zehniyyət nə psixologiya, nə də psixiatriya elmiylə izah olunan bir zad deyil...

Məsələn, dediyimiz həmin o özge-özge məmləkətlərdə sey və səfeh adamlar heç vaxt böyük-böyük mənəbəbə çata bilməzlər. Karyera pillələrində belələri üçün qırmızı "stop" işığı

Siyəzən rayonu, M.V.Vidadi küçəsi, ev 45 ünvanında yaşayan Zeynalov Məbəddin Qabil oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Saytımız vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Möhtərəm Prezident!

Məlumat üçün bildirmək istəyirəm ki, atam, 2?ci qrup müharibə əlili Zeynalov Qabil Məbəddin oğlu yüksək şəkərli diabet xəstəliyi, hipertoniya və ürəyin işemik xəstəliyindən əziyyət çəkib. 18 aprel 2025?ci il tarixdə vəziyyətinin kəskin pisləşməsi ilə əlaqədar olaraq, Siyəzən Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına müraciət etmişdir. Həkimlərin baxışından sonra, xəstəyə infarkt diaqnozu qoyulmuş, təcili yardımın köməyi ilə Bakı şəhərində yerləşən Mərkəzi Klinikaya təxliyə edilmişdir.

Mərkəzi Klinikada kardiologiya şöbəsinin müdiri, həkim?kardioloq kimi fəaliyyət göstərən Firdovsi İbrahimov atam Qabil Zeynalovu müayinə edən zaman onda ürək damarının tutulması aşkar edilmişdir. Nəticədə, onun ürək damarına angioplastika yolu ilə STENT qoyulduqdan sonra, təkrarən 26 aprel 2025?ci il tarixində müayinədən keçməli olduğunu bildirmişdir.

26 aprel 2025?ci il tarixində atam Qabil Zeynalov təkrar müayinə edilməsi, Firdovsi həkimin baxışından keçməsi üçün ailə üzvlərimizin köməyi ilə Mərkəzi Klinikaya gətirilsə də, qeydiyyat şöbəsinə yaxınlaşan zaman, qanunsuz olaraq, yenidən pul köçürülməsi tələb edilmiş, əks halda xəstəyə baxmayacaqlarını bildirmişlər. Firdovsi həkimin köməkçiləri də eyni sözləri bildirərək, xəstə yaxınlarından pul köçürmələrini tələb etmişlər.

Nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm ki, "İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi haqqında qanun"da göstərilir ki, vətəndaşa qeydiyyatda olduğu ərazi üzrə tibbi xidmətlər göstərilə, bu mümkün olmadığı təqdirdə, aidiyyəti üzrə tibb müəssisəsinə göndəriş verilərək, həkim müayinəsindən keçə bilər. Həkim müalicəsindən sonra vətəndaş təkrarən tam ödənişsiz qaydada 45 (qırx beş) gün ərzində müalicə aldığı həkim tərəfindən müayinə oluna bilər.

Burdan da açıq?aydın gö-

Agentliyinin ? 1542 və TƏBİB-?in ? 815 qaynar xətlərinə zəng edib şifahi məlumat bildirməyimlə yanaşı, eyni zamanda müxtəlif dövlət qurumlarına şikayət ərizələri yazaraq, 2?ci qrup müharibə əlili, atam Zeynalov Qabil Məbəddin oğlunun başına hər hansı bir xoşagəlməz hadisə gələrsə, ilk növbədə Firdovsi İbrahimovun məsuliyyət daşıyacağını bildirmişdim. Lakin, onunla bağlı heç bir tədbir görülmədiyindən, atam Qabil Zeynalov həmin hadisənin səhəri günü, yəni 27 aprel 2025?ci il tarixdə dünyasını dəyişdi.

Qeyd edirəm ki, 26 aprel 2025?ci il tarixli müraciətimdə qeyd etmişdim:

"Cənab Prezident!

Yuxarıda qeyd edib göstər-

Mərkəzi Klinikasının həkimi barəsində şok iddialar

Firdovsi İbrahimov 2-ci qrup müharibə veteranını müayinədən imtina etdi, bir gün sonra xəstə dünyasını dəyişdi

rünür ki, Mərkəzi Klinikanın qeydiyyat şöbəsinin əməkdaşları və Firdovsi həkimin köməkçiləri "İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi haqqında qanun"un bu tələbini kobud şəkildə pozmuşlar. Bununla bağlı ailə üzvlərimiz Firdovsi həkimin otağına yaxınlaşaraq, cəmi 1 həftə əvvəl ödəniş edildiyini və xəstənin 2?ci qrup müharibə əlili olduğunu qeyd etsələr də, əfsuslar olsun ki, o və köməkçiləri ölkə başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən müharibə əlillərinin daim diqqət mərkəzində saxlanılması və onların incidilməməsi haqqında tapşırıq və tövsiyyələrinə əməl etməyərək, atam Qabil Zeynalovun sovet dönməində vuruşduğunu, onu müharibə əlili kimi tanımadıqlarını açıq şəkildə ifadə edərək, müharibə əlilləri arasında ayrı?seçkiliyə yol verməklə, aşkar təxribatla məşğul olublar. Bütün bunlarla bağlı əlimizdə onların videogörüntüləri və səs yazıları mövcuddur. Lazım gələrsə, həmin faktları aidiyyəti üzrə təqdim

etməyə hazırıq. Onu da bildirmək istəyirəm ki, ələcsiz qalmaları səbəbindən Firdovsi həkim və köməkçilərinin dedikləri ilə razılaşmaq məcburiyyətində qalan ailə üzvlərimiz xəstənin ixtisaslı müayinə və müalicə olunması üçün Mərkəzi Klinikaya təkrar ödəniş etmişlər. Həmin ödənişlərə dair qəbzlər əlimizdədir. Ödənişləri etdikdən sonra, xəstəni kardioloq Firdovsi İbrahimovun qəbuluna keçirən zaman, klinikanın mühafizə xidməti yaxınlaşaraq, həkimin xəstəni qəbul etmək istəmədiyini bildirmişdir. Səbəb də o olmuşdur ki, Firdovsi həkimin dediyinə görə, guya, biz ondan yuxarı instansiyalara şikayətlər etmişik. Əslində isə, belə şey baş verməmişdir. Halbuki, Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq, hər bir vətəndaşın təklif, ərizə və şikayət etmək hüququ vardır. Ailə üzvlərimiz Firdovsi İbrahimovun barəsində şikayətlər etmədiyini Firdovsi həkimin diqqətinə çatdırsalar da, bütün

bunlara baxmayaraq, o, hikkəsi və inadkarlığı ilə rəftar edərək, müxtəlif əsassız bəhanələr gətirməklə, 2?ci qrup müharibə əlili olan atam Zeynalov Qabil Məbəddin oğlunu ixtisaslı müayinə və müalicə etməkdən, bir sözlə xəstəsindən əsassız və qanunsuz, həmçinin qərəzli olaraq imtina etmişdir.

Mən və ailə üzvlərim bu barədə dərhal Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin - 9103, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin ? 1542 və Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin ? 815 qaynar xətlərinə zəng edib məlumat bildirdikdən sonra, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi məsələ ilə bağlı Mərkəzi Klinikanın müvafiq şəxsləri ilə əlaqə yaratmağa çalışsa da, həkimlər danışmaqdan boyun qaçırmışlar.

Əlavə olaraq bildirmək istəyirəm ki, mən bundan öncə də, qeyd etdiyim məsələ ilə bağlı 26 aprel 2025?ci il tarixdə Səhiyyə Nazirliyinin ? 9103, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət

diyim xüsusat və faktların öz nəzarətiniz altında kökündən, tam, hərtərəfli və obyektiv araşdırılaraq, "Mərkəzi Klinikada" kardiologiya şöbəsinin müdiri kimi fəaliyyət göstərən həkim?kardioloq Firdovsi İbrahimovun xəstəmizə qarşı etmiş olduğu qanunsuz və cinayət-xarakterli hərəkətlərinə obyektiv hüquqi qiymət verilərək, onun barəsində qanunamüvafiq ciddi tədbirlər görməyinizi Sizdən artıq dərəcədə xahiş edirəm".

Hörmətli Redaksiya!

Sizdən xahiş edirəm ki, müraciətimin cənab Prezidentə çatdırılması üçün məktubumu işıqlandırarsınız".

Hazırladı:
Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

İnsanda “xoşbəxtlik həzzi” olan serotonin necə yaranır?

Bir sıra asılılar söhbət əsnasında bildirirlər ki, narkotikə və digər uyuşdurucu vasitələrə “həzz almaq” üçün yönəliblər. Bəziləri deyir ki, xoşbəxt olmağa çalışarkən narkotikə rast gəliblər və bu maddəni “xoşbəxtlik və həzz almaq” üçün istifadə ediblər...

Tibb sahəsindən də bildiyimiz kimi, insanın özünü xoşbəxt hiss etməsində iki əsas hormon rol oynayır - serotonin və dopamin. Bəs insanı həyatından qane olmağa kömək edən serotonin və dopaminin qaynağı nədir? Serotonin həzm sistemi və bağırsaqlarla əlaqədirmi? Əlaqədirdə, bu, hansı şəkildədir? İnsanın psixoloji-mənəvi baxımdan serotonin-dopamin hormonunun yaranması, dolayısi ilə bunun asılılıqların tətiklənməsində rolu necə baş verir? Suallar çoxdur. Gəlin, məsələyə çoxtərəfli prizmadan baxaq.

Öncə onu qeyd edək ki, mienterik pleksus mədə-bağırsaq traktının bütün uzunluğu boyunca uzanan əlaqəli neyronlar zənciri ilə formalaşır. Bağırsağın hamar əzələsinin uzununa və dairəvi təbəqələri arasında yerləşdiyindən, əsasən bağırsaq boyunca baş verən motor fəaliyyətinə nəzarət edir.

Enteroxromaffin hüceyrələr (ECC) bağırsaqda enteroendokrin hüceyrələr qrupudur və orqanizmdə serotoninin təxminən 90%-ni yaratmaqdan məsuldur. Bunlar elektriklə həyəcanlanan hüceyrələrdir və ümumiyyətlə neyronlarda olan siqnal ötürülməsi üçün xüsusi reseptorları ifadə edirlər.

Serotonin qaynağına dair daha bir nüans odur ki, bu, triptofan olan amin turşularından yaranır və triptofan orqanizmdə öz-özünə əmələ gəlmir, sadəcə yediyimiz yeməklərdən asılı olur. Yeni orqanizm bəzi amin turşularını yetərli miqdarda almayanda serotonin azalmağa başlayır.

Bəzi alimlər bildirir ki, serotonin insanın ruh halını düzənləyir, beyində əmələ gəlir. Bəzilər isə deyir ki, serotonin fiziki olaraq bağırsaqda yaranır. Deyilənə görə, serotonin sümük sağlığında da rol oynayır. Həm də əksikliyi diqqət azlığına səbəb olur. Digərlərinə görə isə, qidalanma əmələ gəlməsi üçün qənaətbəxş olsa belə, həyatında aldığı psixoloji-mənəvi əskikliklər, sarsıntılar səbəbindən serotonin ifraz olunması əngəllənir, insan özünü xoşbəxt hiss edə bilmir, bu üzəndə xoşbəxtlik hissini qısamüddətli həzzlərlə təmin etməyə başlayır. Bu anda dövrəyə dopamin hormonu girir. Əslində, bu iki hormon qarşılıqlı əlaqədədir, yeni bir-birini dəstəkləyir.

Sadalanan səbəblərdən xoşbəxtlik tapa bilməmək insanı anlıq həzlərə yönəlməyə şərtləndirir ki, bu da onun yolunu narkotik, alkoqol, qumarla kəşidir. Bəs, insanın bu cür zərərli vərdislərə yönəlməməsi üçün çıxış yolu varmı? Bu və digər suallara cavab tapmaq üçün psixoloq, Neyro koç, NLP master, İmgeterapi uygulamacısı Solmaz Şükürova ilə söhbətəşdik.

- Solmaz xanım, ilk olaraq bilmək istərdik ki, insana həzz

“Hormonlarla yetişmiş meyvə-tərəvəzi yeyən insanın xoşbəxtlik hormonları “bayram edə bilməz””

hissia yaşadan serotonin nədir və necə yaranır?

- Serotonin 95 faiz bağırsaqlarla əlaqədardır. Amma psixosomatika deyilən bir şey də var. Əgər psixoloji problemlərimiz, neqativ duyğularımız varsa, onları ata bilməmişikse, eləcə də içimizdə kin, buraxa bilmədiyimiz küskünlüklerimiz, hikkəmiz, incikliklərimiz, keçmişdə hesablaşmadığımız neqativ qədr neqativ, yaxud sevgidən asılılıq varsa, bir sevgilini buraxa bilmirsənsə, o cümlədən ata 10 ildir vəfat edib, amma şəkli hələ də divardadırsa (neçə il əvvəl atası vəfat edib insanlar var ki, onlar hələ də bu günü paylaşib qeyd edirlər), bu müddətə rəğməmən bu hissi buraxmaq istəmirsənsə, bu duyğu bağırsaqlara yığılır, qəbzlik əmələ gəlir. Qəbzliyi olan insanda heç vaxt serotonin, melatonin, dopamin hormonu ola bilməz. Biz fizioloji olaraq hormonların düzülüşünə nəzər salsaq, bədənimizdə gecə qaranlıqda yaranan melatonin hormonu yaranır. Amma onun yaranması üçün də leptin deyilən hormon ortaya çıxır. Yeməyi gördüyümüz an beynimizə əmr gəlir, insulin hormonu ifraz olunmağa başlayır. İnsulin hormonu yediyimiz yeməyi hüceyrələrimizə daşıyır.

Məsələn, komaya düşən insanlar ac qaldığı üçün komaya düşür. Onlar hüceyrələri bəsləmədiyi üçün komaya düşür, çünki insulin bitir. Mədəaltı vəz insulin ifraz etmədiyi üçün onu kənardan alırıq. Çünki “tez-tez az-az ye” deyərək yönəldiririk. İnsulin 2 saat yarım qanımızda dövr edir, sonra azalmağa başlayır. Yeni insulinin vəzifəsi yediyimizi qanıma

za daşımaqdır. Bir saatdan sonra qlükoqan hormonu ortaya çıxır. Qlükoqan qanı gəzir, orada olan qanı depolayır, qara ciyərmizə atır. 2 saat yarımından sonra ortaya leptin hormonu çıxır, ona gəminin kapitanı da deyirlər. Leptin uşaqlarda böyüməni, böyüklərdə hü-

Məsələn, komaya düşən insanlar ac qaldığı üçün komaya düşür. Onlar hüceyrələri bəsləmədiyi üçün komaya düşür, çünki insulin bitir. Mədəaltı vəz insulin ifraz etmədiyi üçün onu kənardan alırıq. Çünki “tez-tez az-az ye” deyərək yönəldiririk. İnsulin 2 saat yarım qanımızda dövr edir, sonra azalmağa başlayır. Yəni insulinin vəzifəsi yediyimizi qanıma daşımaqdır. Bir saatdan sonra qlükoqan hormonu ortaya çıxır. Qlükoqan qanı gəzir, orada olan qanı depolayır, qara ciyərmizə atır...

ceyrələrin yenilənməsini, gəncələməni, arıqlamayı təmin edir. Amma yeməkdən sonra arada nəse yeməli deyilsən. Əgər yemək yedikdən sonra 3 saat ərzində ac qalsan, leptin gedib qaraciyərdəki yağ enerjiyə çevirir və yenilənməyə sərf edir. Bu hormon insan yuxuda olanda ifraz olunur.

Leptin öz işini gördəndən sonra melatonin ortaya çıxır. Melatonin insanı xoşbəxt edir. Gecə saat 11-dən 2-yə qədər leptin dövrində olur, 2-dən 5-ə qədər melatonin işləyir. Saat 5-dən sonra, havanın işıqlanmasıyla, böyrəküstü vəz kortizol hormonunu işə salır. Güneşin çıxmasıyla kortizol insanı oyadır. Bir insan gecə saat 3-də yemək yeyib, saat 5-də yatıbsa, onun vücudunda melatonin yox, kortizol hökm sürür. O insanda heç vaxt serotonin ifraz oluna bilməz. Kortizol hormonu o adamı

Solmaz Şükürova: “Dinimiz də deyir, günəşlə yat, günəşlə oyan; axşam vaxtında yatıb, səhər saat 5-də duran insan özünü daha xoşbəxt hiss edir”

gərginləşdirir. Gecə yatmayıb, səhər yatan insan əzgin olur.

Əgər insanın serotonin-dopamin nizamını qidalanma ilə bağlayırıqsa, bunu nəzərə almalıyıq. Ona görə, oruc tutanda əvvəldə gərginlik yaşanırsa da, sonra yuxu və qidalanma sistemi nizama girir. Biz yemək yeyərkən qarşımıza qoyduğumuz hər yeməyi emosiyalarımızla bərabər yeyirik. Biz yeməyi yeyəndə yadımıza orta məktəbdə bizi döyən müəllim düşürsə və o müəllimi qəzəblə xatırlayırsaq, həmin yeməyi qəzəb hissi ilə bir yerdə yeyirik ki, bu zaman da o qəzəb hissi də, qəzəb enerjisi də orqanizmin harasında isə depolanır. Yemək yeyəndə təkəcə yemək yemirik, o yeməyə yüklədiyimiz duyğuları da yeyirik. Suyun mesajını qeydə alan yapon alimi təcrübəsində televizorun qarşısında bir qrafın su qoyur, həmin qrafının qarşısında bir qrafın də su qoyur. Amma ikinci qrafın televizoru yox, 1-ci qrafını görür. Televizorda döyüş filmi qoyurlar, suyun tərkibini yoxlayırlar, görürlər ki, televizorun qarşısındakı su nə qədər təsirə

olsunlar. Pandemiya insanları şənbə-bazar günü çölə çıxma bilməyəcəkləri qorxusu ilə o qədər çörək alırdılar, iki günə də o çörəkləri yeyə bilmirdilər, zibilliyə atırdılar. Bizim qorxu instinktimizdən çox gözəl istifadə edirlər. Axşamlar ən ağır xəbərləri verirlər. İnsanlar işə gedəndə zireh geyinmiş kimi mənəvi qorunurlar, mənəvi-psixoloji qorunma paltarını geyinirlər. Evdə işə rahatlayırlar, zirehi çıxarırlar. Evdə insan o zirehi çıxarıb atır, rahat olur, çünki evdə güvəndədir. Atılan zərərli informasiya daha rahat insanın şüurlatına girir. İnsan yeməkdən sonra yuxulayanda şüuraltının qapısı açılır, teta dalğaları işə düşür. Bu vaxt da axşam xəbərlərinin gərginliyi ilə yatan adam səhər xoşbəxt oyana bilmir.

Yəqin insanların sosial media-dan, alkoqollu içkidən, qumardan asılılığından yararlanırlar. Mən sosial medianın mənə nələr etdiyini gördəndən sonra ondan uzaqlaşmağa başladım.

O ki qaldı serotonin, oksitosin, melatonin, dopaminlə asılılığın əlaqəsinə, bunlar hamısı bir-birinə bağlı olan şeylərdir. Bu hormonların ifraz olunmasının bizim qidalanmamızla əlaqəsi var. Serotonin bağırsaqlarda ifraz olunmasının bizim yeməyimizlə əlaqəsi var. Əgər gecə saat 3-də yemək yemirsənsə, bir yeməyi həzm etməmiş digərini yeyirsənsə, insulin dengesini pozursansa, beləliklə, hormonların ifraz olunma sistemini pozursan. Bu halda xoşbəxt ola bilməzsən.

Məsələn, çox şirniyyat yeyirsənsə, göbəkədən tutmuş bütün zərərli bakteriyalar şirə ilə orqanizmə daxil olur. Xərçəng xəstəliyi olan insanın ilk növbədə şirniyyatını kəsirlər. Çünki xərçəng çox şirin yeyən insanlarda sürətlə yayılır. 100 il öncə yemək vərdişlərimiz belə deyildi. Qıda olaraq vaxtından əvvəl yetişən pomidor, xiyar yemirdik. İndi orqanizminiz çox çətin qalıb. Çiyələk iyunda bitirdi, artıq martda çiyələk olur. Bu hormonlarla bitirilir. Hormonlarla yetişmiş meyvə-tərəvəzi yeyən insanın xoşbəxtlik hormonları bayram edə bilməz. Bunlar məsələnin yeməklə-həzm sistemi-bağırsaqlarla bağlı fiziki tərəfidir.

- Bəs, məsələnin psixoloji tərəfi haqda nə deyə bilərsiniz?

(Ardı var)

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Bəhruz Nuriyev küçəsi, ev 46, mənzil 68/69 ünvanında yaşayan Həsənova Ülviyyə Sabir qızı tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə və Ədliyyə naziri Fərid Əhmədova müraciət edir:

**"Cənab Prezident!
Cənab Nazir!**

Diqqətinizə çatdırım ki, mən 25.02.2023-cü ildə Füzuli rayon sakini, son aylaradək Xətai rayonundakı Dövlət Dənizçilik Akademiyasına məxsus yataqxanada məskunlaşan Bəşirov Şahin Bəşir oğlu ilə rəsmi olaraq ailə həyatı qurmuşam. Biz nişanlı olduğumuz müddətdə, eləcə də evlilik zamanı o, özünü DTX-nın "məsul əməkdaşı" kimi tanıtmışdı. Rəsmi olaraq ailə qurduqdan sonra onun məni belə, uydurma nağıllarla aldadan dələduz olduğu aşkara çıxdı.

Belə ki, Ş.Bəşirovun müxtəlif işləri həll etmək adı altında çox sayda vətəndaşdan pul aldığı və dələduzluq yolu ilə mənim sədiyi haqda çoxsaylı fakt-

Evləndiyi qadına "DTX əməkdaşı" olduğunu dedi, dələduz çıxdı

Adilə Paşayeva

Təbii ki, bütün bu xoşagəlməz hadisələr, yəni həyat yoldaşımın əslində bir dələduz olduğunun aşkara çıxması məni ciddi narahat edirdi. Buna baxmayaraq, ailəmi qorumaq naminə həyat yoldaşım Şahin Bəşirovu bu vəziyyətdən çıxarmağa qərar verdim. Şübhəsiz, bu, həm də mənim borcum idi, ən azı mən belə düşünürdüm. Odur ki, həyat yoldaşımın həbs olunmaması üçün qardaşımdan 9500 min manat borc alıb, eləcə də "Bank of Baku"-dan 12000 manat kredit götürüb, "Bol kart"-dan 1000 manat

Üzülərək qeyd edirəm ki, birgə nikah dönməndə belə, özünü DTX-nın "önəmli fiquru" kimi təqdim edən Şahin Bəşirov, sonradan guya, DTX-dan aylarla maaşını ala bilmədiyi bəhanəsi ilə nəinki qardaşımdan aldığı borcları qaytarmağa cəhd etdi, hətta mənim adıma olan kreditləri "qardaşların ödəsin" deyərək, ödəməkdən imtina etdi.

Bu kimi hal bir neçə ay davam etdiyi üçün aramızda soyuqluq yarandı, nəticədə, ailəmi qorumaq üçün etdiyim çoxsaylı fədakarlıqlara rəğmən, ondan ayrılmağa qərar verdim. Əlbəttə, burada sadəcə borc və kredit məsələsi deyil, digər ailədaxili faktorlar daha çox rol oynadı. Lakin bütün bunlarla Sizin vaxtınızı almadan qeyd edirəm ki, mənim müraciətim əsasında Bakı şəhəri Sabunçu Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə 06.06.2024-cü ildə evliliyimizə xitam verildi.

Qeyd edirəm ki, həyat yoldaşımdan ayrılarkən ona qarşı heç bir mal-mülk davası açmadım, sadəcə, borc taparaq və kredit götürərək ona verdiyim təxminən 30 min manat vəsaitin hüquq müstəvisində qaytarılmasını məhkəmədən xahiş etdim. Lakin Bakı şəhəri Sabunçu Rayon Məhkəməsinin 14.10.2024-cü il tarixli qərarı ilə Bəşirov Şahin Bəşir oğlunun mənə 30 min manat deyil, birdəfəlik olaraq 17 min manat ödənilməsi haqda qərar qəbul edildi. Buna baxmayaraq, mən məhkəmənin qərarı ilə razılaşmaq məcburiyyətində qaldım. Düşündüm ki, heç olmasa 17 min manatı geri almaqla borcumu və kreditimin müəyyən hissəsini qaytararam.

Artıq məhkəmə qərarından 7 ay vaxt keçsə də, keçmiş həyat yoldaşım Ş.Bəşirov ona verdiyim məbləğin hətta təxminən yarısını - 17 min manatını belə, qaytarmaq istəmir. Təəs-

Keçmiş həyat yoldaşı tərəfindən dələduzluğa məruz qalan Ülviyyə Həsənovadan şok açıqlamalar; Məhkəmə ona 17 min manat ödənilməsi haqda qərar çıxarsa da, aylardır icra olunmur...

Şahin Bəşirov

İcraçılar dələduz Şahin Bəşirovu nə üçün himayə edir?

süflə qeyd edirəm ki, bütün bunlara baxmayaraq, məhkəmə qərarının icrasına nəzarət etməli olan qurum da hansısa səbəbdən öz vəzifə səlahiyyətlərini yerinə yetirməkdən boyun qaçıır. Qeyd edirəm ki, bununla bağlı icraçı Vüqar Aliyevin və Rəşadət adlı köməkçisinin qəbulunda olsam və dəfələrlə zəng vursam da, onlar açıq şəkildə öz səlahiyyətlərini icra etməkdən boyun qaçırlar. Belə ki, məhkəmə Ş.Bəşirov tərəfindən birdəfəlik olaraq 17 min manat ödənilməsi haqda qərar qəbul etsə də, icraçı məni ödənişi hissə-hissə qəbul etməyə razı salmağa çalışır. Məlumat üçün bildirim ki, Ş.Bəşirov 7 ay ərzində icraçıya cəmi 500 AZN ödəyib ki, həmin vəsait də tərəfindən qəbul edilməyib. Çünki, belə çıxır ki, mən borcumu almaq üçün hələ 10-15 il də gözləməliyəm...

Cənab Prezident!

Cənab Nazir!

Mənim üçün maraqlıdır ki, maddi imkansızlıq səbəbindən cəmi 2-3 ay aliment ödəyə bilməyən şəxslər dərhal həbsə atıldığı halda, 7 aydır məhkəmə qərarının icrasını yerinə yetirməyən Şahin Bəşirov nə üçün məsuliyyətə cəlb olunmur?! İcraçı Vüqar Aliyevin onu müdafiə etməkdə məqsədi

və marağı nədir?

Məndə olan məlumata əsasən, Ş.Bəşirovun arxasında yəznəsi - bacısının həyat yoldaşı DTX əməkdaşı Heydərlı Anar İsrail oğlu və adını hələlik açıqlamadığım yüksək çinli zabıt durur. Görünür, bu iki şəxs ona himayədarlıq etdikləri üçün özünü "toxunulmaz" hesab edir.

Ən maraqlısı isə odur ki, baş verənlərlə bağlı Ədliyyə Nazirliyinə rəsmi müraciət etmə və dəfələrlə zəng vursam da, indiyədək şikayətlərim cavabsız qalıb.

Bütün bunları nəzərə alaraq, Sizdən xahiş edirəm ki, Bakı şəhəri, Sabunçu Rayon Məhkəməsinin 14.10.2024-cü il tarixli qərarı əsasında Bəşirov Şahin Bəşir oğlunun mənə ödəməli olduğu 17 min manat vəsaitin ondan alınaraq, mənə qaytarılması ilə bağlı göstəriş verəsiniz".

Qeyd edək ki, Ülviyyə Həsənovanın şikayəti ilə bağlı icraçı Vüqar Aliyevlə əlaqə saxlamağa çalışsaq da, telefon zənglərimizi cavabsız qoydu.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Mövzunu davam etdirəcəyik. Yazıda adları çəkilən şəxslərin və qurumların da mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

88-ci maddəsinə əsasən məhkəmə sübutlara obyektiv, qərəzsiz, hərtərəfli və tam baxdıqdan sonra həmin sübutlara tətbiq ediləli hüquq normalarına müvafiq olaraq qiymət verir.

217.2-ci maddəsinə əsasən qətnamə mübahisəli hüquq münasibətinin yarandığı zaman qüvvədə olan maddi hüquq normalarına və işin baxılması zamanı qüvvədə olan prosessual hüquq normalarına uyğun çıxarılmalıdır.

217.4-cü maddəsinə əsasən məhkəmə (hakim) öz qətnaməsini yalnız məhkəmə iclasında tədqiq olunmuş sübutlarla əsaslandırır.

Qeyd olunanları nəzərə alaraq və Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 216-220 və 360-cı maddələrini rəhbər tutaraq, məhkəmə

QƏT ETDİ:

İddia qismən təmin edilsin.
Cavabdeh Bəşirov Şahin Bəşir oğlundan 17000 (on yeddi min) manat pul vəsaiti alınmış iddiaçı Həsənova Ülviyyə Sabir qızına verilsin.
İddia qalan hissədə təmin edilməsin.
Ödənilmiş övlət rüsumunun 102 manatı cavabdehdən alınaraq iddiaçıya verilsin, qalan 78 manat hissəsi isə iddiaçıya aid edilsin.
Qətnamədən tərəflərə rəsmi qaydada təqdim olunan gündən 1 (bir) ay müddətində Bakı Şəhəri Sabunçu Rayon Məhkəməsi vasitəsilə ("Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə yaradılan elektron kabinet vasitəsilə) Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə apellyasiya şikayəti verilə bilər.
Qətnamədən apellyasiya şikayəti verilmədikdə, qəbul edildiyi gündən 1 ay keçdikdən sonra qanuni qüvvəyə minir.

Hakim: Adilə Paşayeva.

lar mövcuddur. Bu faktların bir çoxu mənimlə evlilikdən öncə baş versə də zərərçəkmiş şəxslər biz ailə qurduqdan sonra yaşadığımız evə, eləcə də onun qardaşının mənzilinə gedərək, öz pullarını tələb edirdilər. Hətta bəzi şəxslər dələduzluğa məruz qaldıqları üçün Baş Prokurorluq yanında Dövlət Korrupsiya İdarəsinə, o cümlədən, səhv etmərsə, DİN-in Mütəşəkkil Cinayətkarlığa qarşı Baş Mübarizə İdarəsinə rəsmi qaydada şikayət etmişdilər.

**Hörmətli Prezident!
Hörmətli Nazir!**

və "Gümüş kart"-dan isə 1500 manat nağdlaşdırma edərək, borclarını qaytarmaq üçün tam şəkildə Şahin Bəşirova vermişəm. Bundan əlavə, o, "İrşad Telecom"-dan 3000 manata kreditə alınan "iPhone" markalı telefonu da dərhal kənardakı mağazaya 2000 manata satararaq, onun da pulunu götürmüşdür. Bütün kreditlərin və borcların məsuliyyətini isə mən öz üzərimə götürmüşəm. Hansı ki, hara, necə xərcləndiyini bilmədiyim bu pulların aylıq ödənişləri əmək haqqımdan çoxdur və bu, məni indi də çıxılmaz vəziyyətə salır...

Barəsində söhbət
başacağımız şəxs
məmur, yaxud
oligarx deyil. Dünə-
nə qədər Dərnəgül
bazarında aylıq 500-
600 manat maaş qar-
şılığında satıcı işləyir-
di. İndi isə korrupsio-
ner məmurlardan,
oligarxlardan heç də
az sərvət sahibi sa-
yılmır. Sual oluna bi-
lər ki, bu adam qısa
müddətdə bu qədər
böyük varidatı necə
toplayıb? O, həqiqə-
tənmi öz bilik və ba-
carığı ilə "ticarətin
atası"na çevirilib?

Öncə ikinci suala cavab olaraq bildirik ki, onun ticarət sahəsində bacarığı o qədər də yüksək deyil. Doğrudur, alçıpan satışı ilə məşğul olduğu müddətdə bu sahənin sirlərinə az-çox bələd olduğundan, ticarətdə tam da qabiliyyətsiz birisi hesab oluna bilməz. Amma ona

Xırdalanda qanunsuz tikiliyə kim icaza verib?

Özünü Kəmaləddin Heydərovun qohumu kimi təqdim edən Vüqar Sədibəylinin "krişə"si həqiqətən də "fövqəlnazir"dir?

böyük sərvət qazandıran Dərnəgül bazarında topladığı təcrübə deyil, onun insanları ələ almaq bacarığıdır. Hansı ki, bu şəxs indiyədək yüksək rütbəli məmurların adından istifadə etməklə, yəni qarşısındakı onların qohumu olduğuna inan-dırmaqla, çox böyük işlər görə bilib. Hazırda onu onlarla obyekt, yüzə yaxın villa sahibinə çevirən də məhz bu bacarığıdır...

O ki qaldı birinci suala - onun qısa müddətdə necə və hansı yollarla böyük sərvət sahibi olmasına, şübhəsiz, burada da "məmurlarla qohumluğu" başlıca rol oynayıb. Hansı ki, ötən yazımızda bu haqda oxucularımıza az-çox məlumat vermişdik. Bəli, söhbət iş adamı Vüqar Sədibəyliyindən gedir. O iş adamı ki, "AAAF Park" Yaşayış Kompleksinin girişində mərhum dövlət başçısı Heydər Əliyevin posterini və dövlət atributlarını sök-dürərək, yerində 700 kv.metrlik obyekt tikdirib. Ən maraqlısı isə odur ki, sözügedən obyektin tikintisi artıq başa çatdısa da, hər bir rəsmi qurum, xüsusilə də Abşeron İcra Hakimiyyəti və Fövqəladə Hallar Nazirliyi bundan xəbərsiz olduğunu bildirir. Hətta İcra Hakimiyyəti özünün "Facebook" səhifəsində bu haqda açıqlama yayaraq, tikintinin qanunsuz aparıldığını rəsmi olaraq

etiraf edib:
"Araşdırma zamanı müəyyən olmuşdur ki, Abşeron rayonu, Xırdalan şəhəri, H.Əliyev prospekti

167 ünvanında "AAAF-Park" yaşayış kompleksinin daxilində vətəndaş Vüqar Sədibeyli mülkiyyətində olan 0.12 ha yaşayış məntəqələri təyinatlı torpaq sahəsində tikinti işlərinin aparılması məqsədilə 15.10.2024-cü il tarixli, EDO-20756/2024 nömrəli məktubla Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinə tikinti niyyəti barədə müraciət etmiş, lakin vətəndaş tərəfindən məlumatlandırma-icraatı çərçivəsində daxil olmuş ərizənin nəticəsini gözləmədən tikinti işlərinə başlanmışdır. Abşeron Rayon İcra Ha-

kimiyyətinin əməkdaşları tərəfindən vətəndaş V.Sədibeyliyə aparılan tikinti işlərinin dayandırılması ilə bağlı ciddi şəkildə xəbərdarlıq olunmuş, qanunsuzluğun qarşısının alınması və ərazinin nəzarətdə saxlanılması məqsədilə aidiyyəti üzrə qurumlara məlumat verilmişdir.

Maraqlıdır ki, hansısa vətəndaş öz ərazisində daşı daş üstünə qoyan zaman dərhal başının üstü kəsildiyi halda, Abşeron Rayon İcra

rüşvətlə ələ alıb? Hansı ki, Vüqar Sədibeyli öz yaxın çevrəsində belə bir fikir səsləndirib ki, "AAAF Park" Yaşayış Kompleksinin girişindəki obyekt ona çox baha başa gəlib, çünki bütün qurumları rüşvətlə susdurmağa məcbur olub...

Bu iddianın nə dərəcədə doğru olduğunu deyə bilməsək də, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin "Hürriyyət" in sorğusuna cavabı xeyli müəmmalı və təzadıdır:

"Sorğunuza cavab olaraq bildiririk ki, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin əməkdaşları Abşeron rayonu, Xırdalan şəhəri, Heydər Əliyev prospektində Sədibeyli Vüqar İlqar oğlu tərəfindən qüvvədə olan müvafiq qanunvericiliyin tələbləri pozulmaqla tikinti işlərinin aparıldığını müəyyən edib. Agentlik tərəfindən həmin ərazidə tikinti işlərinin dayandırılması barədə 10 yanvar 2025-ci il tarixli "Qərar" qəbul edilib. Həmçinin, "Qərar"ın tələblərinə əməl olunmadığına görə, adı çəkilən şəxs barəsində 23 yanvar 2025-ci il tarixli inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilib. Hazırda ərazidə heç bir tikinti-quradırma işləri aparılmır".

Əlbəttə, bizim FHN-ə sorğu ün-

vanlamağımız heç də təsadüfi deyildi. Ötən yazımızda da qeyd etdiyimiz kimi, Vüqar Sədibeyli özünü hər yerdə Fövqəladə Hallar naziri Kəmaləddin Heydərovun "qohumu" kimi təqdim edir. Bizim də məqsədimiz "AAAF Park" Yaşayış Kompleksinin qarşısındakı qanunsuz tikiliyə Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən hər hansı icazə, yaxud rəy verilib-verilmədiyini aydınlaşdırmaq idi...

Bir anlıq düşünsək ki, həqiqətən də Abşeron Rayon İcra Hakimiyyəti Vüqar Sədibeylinin obyektinin tikintisinə icazə verməyib, üstəlik Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi və Fövqəladə Hallar Nazirliyi də bu tikilidən xəbərsiz olub, o halda iş adamı bu obyektin tikintisini necə başa çatdırıb? Yəqin ki, bu zaman "sehrbazlıq fəndi"n-

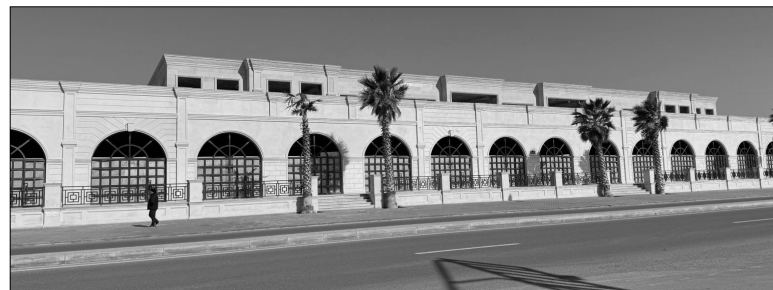
dən istifadə olumayıb. O halda, bu məsələdə iş adamına, necə deyirlər, "krişə" edən kim, hansı məmur olub?! Əgər həqiqətən də bu şəxs "fövqəlnazir" Kəmaləddin Heydərovdirsə, onda belə çıxır ki, "AAAF Park" Yaşayış Kompleksinin girişindəki dövlət atributlarının və mərhum dövlət başçısı Heydər Əliyevin posterinin sökülməsinə məhz o, razılıq verib? Yox, FHN-nin iddia etdiyi kimi, K.Heydərov bu işdən xəbərsizdirsə, bəs, Vüqar Sədibeylinin qanunsuz əməllərinə kim "dobro" verib?

Hər halda bu sualların cavabı indi bizimlə yanaşı, çoxları üçün qaranlıqdır. Amma ortada belə bir şəxs yoxdursa, deməli, V.Sədibeyli haqlıdır, o, hər kəsi pul gücünə susdurub!

Xatırladaq ki, V.Sədibeylinin hazırda onlarla obyekt və 100-ə yaxın villasının olduğu bildirilir. Deyilənə görə, əsas villaları Mərdəkan və Şüvəlan ərazilərində yerləşir...

"Hürriyyət"

Redaksiyadan: Mövzunu davam etdirəcəyik. Qarşı tərəfin mövqeyini də dərc etməyə hazırıq.

ABŞ Prezidenti Donald Tramp Rusiya-Ukrayna müharibəsini durdurmağa çalışsa da, hələ ki, bu yöndə irəliləyiş əldə edə bilməyib. Bundan öncə ABŞ və Rusiya arasında Ər-Riyadda keçirilən görüş nəticəsiz qaldı. İndi diqqətlər İstanbuldakı danışıqlara fokuslanıb.

Zelenski Türkiyəyə getməklə hamıya mesaj verdi ki, baxın, mən burdayam və biz sülh istəyirik, ancaq Putin ortalıqda görünmür. Zelenski sanki Putini cəngavər döyüşünə çağırır, Putin isə nümayişkarane şəkildə meydandan qaçır...

Əslində, Putin dünya ictimaiyyətinə özünü sülhsevər kimi göstərmək və Donald Trampa kələk gəlməklə Qərbin yeni sanksiyalarının qarşısını almaq üçün İstanbulda danışıqlar prosesinə razılışmış. Kreml rəhbərinin gerçəkdən müharibəni dayandırmaq niyyəti olsaydı, İstanbulla heç bir çəkisi olmayan Vladimir Medinskiyin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini göndərməzdi.

İstanbul görüşündən ümumi deklarativ sözlərdən başqa, hansısa həlledici nəticələrin çıxacağı inandırıcı deyil və bu prosesin inkişaf dinamika müharibənin uzanacağından xəbər verir.

Ümumiyyətlə, hipotetik olaraq bu müharibənin dayandırılması üç halda mümkündür.

Birincisi, ABŞ və Avropa Ukraynaya böyük həcmdə hərbi yardım göstərsə və eyni zamanda Rusiyaya qarşı real təsiredici sanksiyalar tətbiq etsə. Belə olan təqdirdə Ukraynanın şərtləri ön planda duracaq və daha çox ziyan çəkməkdən qorxan Rusiya həmin tələbləri yerinə yetirmək məcburiyyətində qalacaq. Hələ ki, Qərb dünyası Rusiyaya qarşı sözdə sərt, əməldə isə yumşaq münasibət göstərir. Putin də bunu görür və elə bu səbəbdən də hadisələrin xarakterinə, mövcud vəziyyətə uyğun davranır.

İkincisi, tərəflərdən birinin ağır məğlubiyyətə uğramasından sonra sülhə gedilməsi qaçılmaz olacaq. Bəs, kimin qalib gəlməsi ehtimalı daha yüksəkdir? Hələ ki, Ukrayna ordusunun Rusiyaya qalib gələcəyinin əlamətləri görünmür, ancaq bu, mümkünsüz də deyil. Əgər Qərb yuxarıda sadalananları edərsə, Ukrayna Silahlı Qüvvələri (USQ) döyüş meydanında rus ordusunu ağır məğlubiyyətə uğrada bilər.

Üçüncüsü, Rusiya və Ukrayna bir-birini yorub əldən salandan sonra onların hər ikisi müharibəyə müvəqqəti fasilə verməyə məcbur qalacaqlar.

Ukraynada müharibəni bitirəcək 3 şərt

Putin niyə nümayişkarane şəkildə meydandan qaçır?

danlığının strateji planına əsasən Ukrayna şəhərlərinin bütün infrastruktur obyektləri aviasya, ballistik, qanadlı ra-

Bu variantı da istisna etmək olmaz.

Yuxarıda sadalananları Qərbdə yaxşı bilirlər və sülh-

yayınan Putini ittiham etmək əvəzinə deyib: "Putin və mən görüşməyincə, Ukrayna ilə bağlı yaxşı bir şey olmaya-
caq".

Belə olan təqdirdə, Ukraynanı İstanbul görüşünə getməyə vadar etmək nəyə lazımdır?

Ukraynada davam edən müharibə həm də Vladimir Putinin strateji cəhətdən deyildiyi qədər də güclü bir siyasətçi olmadığını düşünməyə əsas verir. Güclü siyasətçi heç bir savaşı aparmadan, dinc yolla Ukraynanı öz tərəfinə çəkə bilər. Bunun üçün Putinin ixtiyarında çox böyük maddi imkanlar və yaxşı fərsətlər vardır. Lakin Rusiya Prezidenti tarixi səhləfləri kimi ənənəvi zorakılıq metodundan başqa bir şey bilmediyini göstərdi. Putin təcavüzkarlığın daha səmərəli ol-

duğunu düşünərək Ukraynanı hərblə özünə tabe etdirməyə girişdi, ancaq zaman onun hesablarını puça çıxardı. Əgər Rusiya hərbi yolunu seçmişdisə, Ukrayna ordusunu ən azından bir ay içərisində məğlub etməliydi, əks halda Ukrayna Silahlı Qüvvələri Qərbin yardımları ilə güclənəcəkdə və Moskvanın şərtləri heç bir əhəmiyyət daşımayacaqdı, necə ki, indi məhz bu baş verir...

2022-ci il fevralın 24-dən indiyədək Rusiya ordusunun işğal etdiyi ərazilər qələbənin meyarı sayıla bilməz, bunu Putin də dərk edir. Qələbə yalnız rəqib ordunun məhvindən sonra mümkündür. Beləliklə, Rusiya Ukrayna ordusunu sındırmağı bacarmadığından müharibə uzanır. Rusiya işğal etdiyi ərazilərin beynəlxalq səviyyədə hüquqi statusunu öz leyhinə həll etməyincə, qələbə barədə danışmaq axmaqlıqdır. Hazırda danışıqlar prosesinə razılıq verməyə məcbur qalmış Rusiya Prezidenti müharibənin dayandırılması barəsində yox, qələbə haqqında düşünür.

Bəzi analitiklərin fikrincə, Rusiya Ukraynada zəbt etdiyi əraziləri legitimləşdirmək üçün Baltik ölkələrinə hücum planlayır. Ancaq Rusiya Ukraynadakı müharibəni öz leyhinə həll etmədən Baltik dövlətlərinə niyə təcavüz etsin ki?

Belə hesab olunur ki, ABŞ və Avropa Baltik ölkələrini Rusiyanın cayanğından qurtarmaq üçün Ukraynada Rusiyaya böyük güzəştlərə getməyə məcbur olacaq. Ancaq bu, çox radikal ssenaridir və Rusiya üçün böyük risk daşıyır. Unutmayaq ki, Ukraynadakı müharibə artıq ABŞ və Avropanın nəzarətinə keçib, bunu ancaq siyasi korlar görməyə bilər...

Vaqif NƏSİBOV

“Rusiya artıq “böyük dövlət” sayılacaq ölkə deyil”

Aleksandr Stubb Trampa söhbəti zamanı ona Rusiyanın “ən azı iqtisadi baxımdan” artıq böyük güc olmadığını izah etməyə çalışdığını etiraf edib

Finlandiya Prezidenti Aleksandr Stubb ABŞ Prezidenti Donald Trampı Rusiyanın iqtisadi və hərbi qüdrətinə dair mövqeyinə yenidən baxmasına inandırmaq üçün öz nüfuzundan istifadə edib. Bunu “The Guardian” nəşri yazıb.

Nəşrin qeyd etdiyi kimi, Stubb Trampın qulaq asdığı nadir Avro-

pa liderlərindən biridir. Stubb Tallində keçirilən təhlükəsizlik konf-

ransında mayın 17-də Trampa söhbəti zamanı ona Rusiyanın “ən azı iqtisadi baxımdan” artıq böyük güc olmadığını izah etməyə çalışdığını etiraf edib.

Stubb qeyd edib ki, Rusiya iqtisadiyyatı “İtaliyadan kiçik, İspaniyadan bir qədər böyükdür, lakin onun mərkəzi uçot dərəcəsi 20%-dən çoxdur və ehtiyatları tükənib”: “Bununla belə, Rusiya hərbi cəhətdən üç il əvvəl Ukraynanın müstəqil suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə meydan oxumaq istəyirdi, lakin bu il cəmi 1% irəliləyə bilib. Beləliklə, o, artıq böyük dövlət sayıla biləcək bir ölkə deyil”.

ANAMA-da baş verən biabırçılıq haqda şok faktlar

Xəbər verdiyimiz kimi, dünən Ağdam rayonu Sarıcalı kəndində yerləşən ANAMA Mobil bazasının direktoru işdən çıxarılıb. Hurriyyet.az xəbər verir ki, Ələsgər Həmzə oğlu Əhmədovun hansı səbəbdən vəzifəsindən azad olunduğu rəsmi olaraq açıqlanmasa da, bununla bağlı Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Vüqar Süleymanov müvafiq Əmr imzaladığı bildirildi. Bəzi saytlar isə Ələsgər Əhmədovun kollektivdə nalayiq hərəkətlərə yol verdiyi üçün işdən çıxarıldığını açıqladı.

Qeyd edək ki, ANAMA Mobil bazasının direktorunun konkret olaraq hansı səbəbdən işdən çıxarılması ilə bağlı "Hurriyyet"ə etibarlı qaynaqlardan informasiya, hətta video görüntülər daxil olub. Mənbə iddia edir ki, Ələsgər Əhmədov uzun müddətdir idarənin xanım əməkdaşı tərəfindən şantaj olunmuş. Söhbət orada xadimə işləyən, şərti adı "Gülər" olan xanımdan gedir.

Məlumatla əsasən, anası sözügedən bazada aşbaz, atası isə Mühafizə Xidmətinin rəisi vəzifəsində çalışan Gülər tez-tez buradan oğurluq edirmiş. Daha dəqiq desək, anası ərzaq məhsullarını ona ötürür, atası da çantası yoxlanılmadan idarədən çıxmasına şərait yaradırmış. Bir gün ailə üzvlərinin oğurluq əməlləri ilə bağlı direktor Ələsgər Əhmədova məlumat verilir. Nəticədə, onun göstərişi ilə Gülər iş başında yaxalanır. Bu hadisədən sonra, idarədən oğurladıqları məhsullarla bərabər, onu direktorun kabinetinə gətirirlər. O, burada ağlayaraq, bir daha oğurluq etməyəcəyinə söz verdiyi üçün direktor rəhm edərək, onu işdən qovmur.

Bu hadisədən sonra Gülər açıq-saçıq geyimi ilə Ələsgər Əhmədovun diqqətini çəke bilir və onlar arasında yaxın münasibət yaranır. İş yoldaşları deyir ki, o, gah çay, gah qəhvə aparmaq bəhanəsi ilə tez-tez direktorun kabinetinə girib-çıxmağa başlayır. Beləcə, tərəflər arasında münasibətlər o qədər açıq-saçıq müstəviyə keçir ki, bəzən Gülər onunla münasibətini telefonla görüntüyə də alır. Ə.Əhmədov xadimənin "bir dediyini iki etmədiyi" üçün nə vaxtsa bu görüntülərin sosial şəbəkələrə düşəcəyini heç ağına da getirmir.

Lakin günlər keçdikcə, Gülər həmin görüntülərlə direktoru şantaj etməyə başlayır. Beləliklə, hər dəfə bir istəyini yerinə yetirsə də, bir gün xadimə qarşı tərəfdən "yox" cavabı aldıqda həmin görüntülərin müəyyən hissəsini iş yoldaşlarına göndərməyə başlayır. Nəhayət, bu görüntülər əldən-ələ gəzərək, Minatəmizləmə Agentliyinin İdarə Heyətinin üzvlərinə də çatır. Nəticədə, sədr Vüqar Süleymanovun əmri ilə Ələsgər Əhmədov vəzifəsindən azad olunur.

Əlbəttə, Ə.Əhmədovun işdən çıxarılması heç də qeyri-adi hadisə deyil. Yəqin ki, V.Süleymanovun yerinə kim olsa, ən azı eyni qərarı verərdi. Lakin idarənin əksər əməkdaşları ondan narazılıq edirlər ki, necə olur, Ələsgər Əhmədov vəzifəsindən azad olunur, amma onu əxlaqsız hərəkətləri ilə şantaj edən Gülər və onun oğurluq etməsinə şərait yaradan valideynləri hələ də işlərinin başındadır?!

"Hurriyyet"

P.S. Maraqlı tərəflərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

"Hurriyyet"ə müraciətində Beyləqan Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əziz Əzizov tərəfindən "təhdid və təhqir edildiyini" iddia edən rayon sakinini Kərimova Həmidə Əli qızının fikirlərini arşdırmağa çalışdıq. İlk olaraq diqqət çəkən məqam bu oldu ki, bütün iddialar əsassız və heç bir dəlilə, sübuta söykənmədən dövlət məmurlarını qoralamaq, bununla da şəxsi marağını gerçəkləşdirməkdən ibarətdir.

Əhmədovlar klanının "haqq davası"

Beyləqanın sabiq icra başçısı rayona nəzarəti yenidən ələ almağa çalışır

Belə ki, şikayətçi 2018-ci ildə 2 ay sosial yardım aldığı, sonra isə əsassız olaraq bu yardımın kəsildiyini bildirərək, bunun qanunsuzluq olduğunu iddia edir. Həmidə Kərimova deyir ki, sosial yardımı kəsildikdən sonra Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə gedərək, bunun

mi fəaliyyət göstərir. Bu obyektlərdən başqa, Həmidə Kərimovanın anasının adına olan bazarın yaxınlığında 34 ha torpaq sahəsi və 500 baş xırdabuynuzlu heyvanı da var.

Onu da qeyd edim ki, Kərimovlar ailəsi bütün bunları Beyləqan rayonunun keç-

əsas "döyüş" üsullarından biri rayona rəhbərlik edən şəxslərə qarşı dava aparmaq və bu zaman "istedadlı" qadın qohumlarından istifadə etməkdir. Azərbaycan xalqının qadın məsələsi ilə bağlı həssaslığını yaxşı bilən Əhmədovlar klanı da rayon rəhbərliyinə qarşı bu fənddən istifadə edir.

Görünür, Əhmədovlar klanı Beyləqanı yenidən öz nəzarətlərinə keçirmək niyyətindədirlər. Çünki bu, onlara itirilmiş mövqelərini geri qaytarmağa imkan verməklə yanaşı, yeni imkanlar da qazandıracaq. Belə olarsa, bir zamanlar olduğu kimi, Bələdiyyə sədri yenə Əhmədovlar klanın təmsilçisi ola bilər. Necə ki, Xasay Əhmədovun kürəkəni Novruz Quliyev 12 il Bələdiyyə sədri olub. Bu, həmin Novruz Quliyevdir ki, mərkəzi magistral yoldakı bazarın qarşısında 20-dən çox obyekti var. Məsələn, "Soliton" mağazalar şəbəkəsinin yerləşdiyi binalar Quliyevə məxsusdur.

Ən əsası, həyat yoldaşının erməni əsilli olduğu iddia olunan Xasay Əhmədov 1995-2005-ci illərdə Beyləqan Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsində işlədiyi zaman qohum-əqrabasının əksər obyekti və müəssisələri, torpaq sahiblərini ələ keçirməsi ilə bağlı dərin araşdırmaya ehtiyac var. Digər tərəfdən, 2005-ci ildə prezident İlham Əliyev tərəfindən vəzifəsindən azad edilmiş Xasay Əhmədovun Azərbaycandakı "5-ci kolon"la bağlılığı haqda deyilənlər, o cümlədən 2005-ci ildən bu günə qədər Əhmədovlar klanının dövlət başçısının Beyləqana təyin etdiyi rəhbər şəxslərə qarşı apardığı "haqq davası" aidiyyəti orqanlar tərəfindən araşdırılmalıdır.

Arzuman LOĞMANOĞLU

P.S. Xüsusi olaraq "Hurriyyet" üçün.

səbəbi ilə maraqlanıb və ona adınının "Komxoz" idarəsində işçi kimi getdiyini bildirilib.

Özünün də dediyi kimi, bu hadisələr 2018-ci ildə baş verib. Əziz Əzizov isə ötən il, yeni 2024-cü ildə Beyləqan Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin olunub. Beləliklə də, 2018-ci ildə baş verən bir hadisənin ən azı 6 illik fasilədən sonra gündəmə gəlməsi heç də təsadüfi deyil.

Araşdırma zamanı əldə etdiyimiz məlumatla görə, Həmidə Kərimova 2017-ci ilin 16 yanvar tarixində iş üçün DOST İş Mərkəzinə müraciət edir və işə qəbul olunur. Lakin "işinin öhdəsindən gəlmədiyi üçün" 3 aydan sonra işdən çıxarılır. Bundan sonra sosial yardım almaq niyyətinə düşür. Həmidə Kərimova 19.05.2021-ci ildə yenidən DOST İş Mərkəzinə müraciət edir və işə qəbul olunur. Burada təxminən üç il işlədikdən sonra 21.10.2024-cü ildə işdən çıxarılır.

Bütün bunlar öz yerində. Amma dövlətdən sosial yardım almaq üçün "haqq davası" aparan Həmidə Kərimovanın bu sosial yardıma o qədər ehtiyacı olmadığı ilə bağlı da kifayət qədər məlumatlar var. Belə ki, Həmidə Kərimovanın yaşadığı evin qarşısında iki böyük obyekti var; biri "yem mağazası", digəri isə "moyka" ki-

miş icra başçısı Xasay Əhmədovun vaxtında əldə ediblər. Bu isə təsadüfi deyil. Xasay Əhmədov Həmidə Kərimovanın xalasının həyat yoldaşıdır. Xasay Əhmədov icra başçısı olduğu vaxt qohum-əqrabası Beyləqan rayonundakı əksər obyektləri özlərinin mülkiyyətinə çevirə biliblər. Bunun nəticəsi olaraq, bu gün Beyləqan mərkəzi bazarının müdiri olan Xasay Əhmədovun oğlu Xaqani Əhmədovun 1500 köşk və obyekti üzərində hakimiyyəti mövcuddur. Lakin bütün bunlar Əhmədovları və onların klanını qane etmir.

Mövqelərini qorumaq və yeni imkanlar qazanmağa çalışan Əhmədov klanının

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Gender, ailə və demografiya
məsələlərinin işıqlandırılması

Rəsmi statistik rəqəmlərə görə, Azərbaycanda ailə quranların təxminən 3,1 faizi boşanır. Bu, olduqca ciddi problemdir və ölkəmizdə ailə institutunun getdikcə sarsıldığının göstəricisi hesab oluna bilər. Üstəlik, onu da nəzərə alsaq ki, real faktlar rəsmi rəqəmlərdə əks olunanlardan hər zaman çox olur, deməli, boşanma ilə bağlı mənzərə daha acınacaqlıdır.

Əlbəttə, ailə cəmiyyətin və dövlətin təməlini təşkil edir. Ailə bağlarının qopmasının əsas səbəbləri kimi sevgi və qarşılıqlı anlaşmanın olmaması, insanların fərqli maraq və düşüncələrə malik olması, xəyanət, maddi problemlər, ailədə inamsızlıq, kənar şəxslərin (valideynlər, yaxın qohum-əqrəbə) ailəyə etdiyi müdaxilələr və s. amilləri qeyd edə bilərik.

Bildiyiniz kimi, Avropada boşanmaların qarşısının alınması və bu səbəbdən günbəgün sayı çoxalan məhkəmə çəkişmələrindən xilas olmaq üçün "Vətəndaş nigahı" deyilən bir metod tətbiq olunmaqdadır. Hansı ki, insanlar bir müddət birgə yaşadıqdan sonra, artıq rəsmi evlilik haqqında qərar verirlər. "Vətəndaş nigahı"nda yaşadıqları müddətdə bir-birlərini az-çox tanıdıqlarından, belə cütlüklərin rəsmi nigaha daxil olduqdan sonra ayrılma halları çox az olur. Əlbəttə, bizim milli-mənəvi dəyərlər nəzərdə tutulmuş birgə yaşayışı istisna edir. Amma, bir halda ki, ölkəmizdə boşanma hallarının sayı sürətlə azalır, bu problemdən çıxış yolu haqda düşünmək mütləqdir. Ən azı yersiz məhkəmə çəkişmələrinin sayını azaltmaq məqsədilə müəyyən metodlar tətbiq etmək olar...

Məsələyə "Təmiz dünya" Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin sədri Mehriban Zeynalova ilə müsahibəmizdə cavab tapmağa çalışdıq.

Azərbaycanda boşanmaların sayı niyə artır?

Mehriban Zeynalova:
"İnsanlar öz davranışlarında ictimai nəzarəti və ictimai fikri önəmsəmirlər"

"Biz hadisələrin kökünə enməli və boşanma hallarının qarşısını almaq üçün müvafiq hüquqi və sosial mexanizmlər yaratmalıyıq"

(Əvvəli ötən sayımızda)

- Adətən cəmiyyətdə boşanmaların sayının artması ilə bağlı insanların sosial şəbəkələrdə daha çox vaxt keçirməsi, qeyri-etik paylaşımlar etməsi və s. səbəb olaraq ortaya atılır. Sizcə, bu, nə üçün məhz bizim ölkədə qabarıq şəkildə özünü göstərir?

- Sosial şəbəkələrdə vaxt

nı sünileşdirir. Süni sosiallaşmanın arxasında isə, əvvəlki istilik, münasibətlər, ətrafın fikrinin dəyərli olması kimi anlayışlar itir. İndi çoxları deyir ki, "ətrafın fikri mənə maraqlı deyil". Bu, kifayət qədər ciddi məsajdır. İnsan öz davranışında ictimai nəzarəti və ictimai fikri önəmsəmir, özünə rəva bildiyi hərəkətləri etmək üçün səbəstlik qazanır.

Bu baxımdan, mənə elə gə-

lir ki, bu barədə düşünmək maraqlı olardı. Əslində, maraqlı bir yanaşmadır. Öz-özümə də deyirəm maraqlıdır. Belə ucuz və əlçatan məkanlar olmalıdır ki, insanlar sosial şəbəkədə yox, daha çox canlı ünsiyyətdə olsunlar. Bir-birləri ilə müzakirələr aparsınlar, maraq dairelərini müəyyən etsinlər. Bu da, düşünürəm ki, kifayət qədər təsirli ola bilər. Çox sadə məsələlərlə sosial problemi həll etmək mümkündür. Həm də burada yaxşı mütəxəssislərin artması və xidmət paketlərinin çoxalması da əhəmiyyətli ola bi-

- Avropada boşanmaların qarşısının alınması və indi ölkəmizdə də günbəgün sayı çoxalan məhkəmə çəkişmələrindən xilas olmaq üçün

"Vətəndaş nikahı" deyilən bir metod tətbiq olunmaqdadır. Əlbəttə, bu, ilk baxışdan mentalitetimizə ziddir. Bəs, buna oxşar metodlarla ölkəmizdə boşanmaların sayını azalda bilərik?

- Avropada "Vətəndaş nikahı" kifayət qədər məsuliyyət tələb edən birlik formasıdır. Bu münasibətlərdə iqtisadi amillər mühüm rol oynayır. Boşanma dövründə isə ciddi tələblər irəli sürülür, çünki boşanmanın özü çətin və ağır bir prosesdir. Uşağın dünyaya gəlməsi mühüm bir hadisədir. Onun tərbiyəsi isə valideynlərin üzərinə böyük məsuliyyətlər qoyur. Bu baxımdan, Avropada cütlüklər çox zaman əvvəlcə birgə yaşayır və sonra evlənmək barədə qərar verirlər. Məqsəd nikahdan qaçmaq deyil, əksinə, nikaha daha məsuliyyətlə yanaşmaqdır. Avropada "Vətəndaş nikahı"nın təbliğ olunmasının səbəblərindən biri də budur. Onların mədəniyyətində əvvəlcə birgə yaşamaq normal qəbul olunur. Tərəflər şüurlu şəkildə bu münasibətlərə razılıq verir, birgə yaşayır, münasibətləri davam etdirir, sonra isə ailə qurur və uşaq dünyaya gətirirlər. Təbii ki, qeyri-rəsmi uşaqların doğulması da var, amma bu halın geniş yayıldığını demək düzgün olmaz. Orada əsas prinsip qarşılıqlı razılıq və məsuliyyətdir.

Bizdə isə bəzən qadınlardan sui-istifadə halları olur. Qadınlara bəziləri bundan əziyyət çəkir: onları yalnız vaxt keçirmək üçün istifadə edirlər, amma məsuliyyət daşıyırlar. Halbuki qadın da bir insandır, onun dəyəri, hörmətləyiq olması nəzərə alınmalıdır. Onun verdiyi sevgi, diqqət və payğı qiymətləndirilməlidir.

Bəzi hallarda kişilər məsuliyyətsiz davranır, ailə qurmaq vədi verib, sonra qadını və övladı tərk edirlər. Bu isə qadını həssas və çətin vəziyyətə salır. Qadının nə işləməsinə, nə də cəmiyyətdə özünü inkişaf etdirməsinə şərait yaradılmır. Bu münasibətlərdə qadın tam asılı vəziyyətdə qalır. Halbuki, ailə münasibətləri qarşılıqlı hörmət və anlayış üzərində qurulmalıdır. Keçmişdə ailə münasibətləri daha çox ictimai nəzarət və ictimai davranış çərçivəsində tənzimlənirdi. İnsanlar sadəlik, dözümlülük və hörmət prinsiplərinə əsaslanırdı. Amma indi, bir çox ailələrdə bu dəyərlər itib. Tərəflər evlənsələr də, bir-birinə hörmət göstərmirlər. Sosial şəbəkələrdə şəxsi həyat haqqında paylaşımlar da münasibətlərdəki hörmətin azalmasının bir göstəricisidir. Bu cür dəyişikliklər ailə münasibətlərinin təməlinə zərər vurur. Biz hadisələrin kökünə enməli və boşanma hallarının qarşısını almaq üçün müvafiq hüquqi və sosial mexanizmlər yaratmalıyıq.

"Hürriyyət"

Ana övladlarından imtina etdi, 6 uşaq atası müavinət ala bilmir...

Deputat Elşad Musayev: "Atanın uşaqlara baxdığı, ananın isə imtina etdiyi sübuta yetirilərsə, həmin müavinət ataya verilməlidir"

Hər kəsə bəllidir ki, Prezident İlham Əliyevin 13 yanvar 2023-cü ilil tarixli Fərmanı ilə 5-dən çox uşağı olan qadınlara sosial müavinətin məbləği müəyyən edilib. Fərmanda bildirilir:

"Beşdən çox uşağı olan qadınlara sosial müavinətin aylıq məbləği hər uşaq üçün 105 (yüz beş) manat müəyyən edilsin".

Beşdən çox uşaq doğub tərbiyə edən qadınlara, uşaqların sağ olması şərti ilə, bu hüququn yaranmasına səbəb olmuş uşağı, yeni altıncı uşağı bir yaşına çatdıqda dövlət tərəfindən sosial yardım məqsədilə aylıq hər uşağa görə 105 manat məbləğində müavinət verilir.

Müavinət uşağın 18 yaşı tamam olan ayın sonuna qədər təyin edilir və plastik bank kartları vasitəsilə yalnız nağdsız qaydada ödənilir. Lakin aşağıdakı hallardan biri baş verdikdə müavinətin ödənişi dayandırılır:

1. Müavinəti alan vəfat etdikdə, qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada itkin düşmüş və ya ölmüş elan edildikdə;

2. Uşağın 18 yaşı tamam olduqda.

Bildiyiniz kimi, ölkəmizdə uşaqların atan valideynlər də az deyil. Bəzən isə boşanma halları olur və yaxud da hər iki valideyn uşaqlarından imtina edir. Bəs, bu halda qanun necə tənzimlənir?

Qeyd edək ki, bir neçə gün bundan qabaq Ağcabədi sakini olan 6 uşaq atası tərəfindən mövzu ilə bağlı redaksiyamıza şikayət daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, həyat yoldaşından ayrıldıqdan sonra uşaqların anası onları atıb və tamamilə uzaqlaşmış. Bu səbəbdən, boşanmadan sonra uşaqlara tək baxıb. Əlində boşanma və keçmiş yoldaşının uşaqlardan imtina etməsi haqqında sənəd də var.

Ata gecdə olsa öyrənir ki, çoxuşaqlı ailələrə dövlət tərəfindən sosial müavinət düşür. Bununla bağlı nazirliyə müraciət edir və imtina cavabı alır. Səbəb olaraq bildirirlər ki, bu ödənişi ancaq uşağın anası ala bilər.

Bundan sonra 6 uşaq atası vaxt itirmədən məhkəməyə müraciət edir. Gəncə Şəhər Məhkəməsinin hakimi müraciəti əsassız sayaraq, ataya həmin müavinətin düşmədiyini haqda qərar qəbul edir. Beləliklə, 2-3 məhkəmə prosesi keçən şikayətçi hazırda uşaqlarının haqqı olan məbləği ala bilmir.

Məsələ ilə bağlı Milli Məclisin deputatı Elşad Musayevlə həmsöhbət olduq. O bildirdi ki, hansısa ailənin 6 uşağı varsa, qanuna görə, hər uşağa 105 manat müavinət ayrılır: "Əgər ana sağdırsa və uşaqlar anadadırsa, həmin müavinət anaya verilir. Amma boşanma hallı və məhkəmə qərarı varsa, bu zaman vəziyyət dəyişir. Yeni bu halda həmin müavinət uşaqlara sahib çıxan ataya verilməlidir. Məhkəmə zamanı atanın uşaqlara baxdığı, ananın isə imtina etdiyi sübuta yetirilərsə, məhkəmənin qərarından sonra həmin müavinət ataya veriləcəkdir.

Qeyd etdiyiniz faktla gəldikdə, ola bilsin, atanın əlində müvafiq sənədlər olmadığından, hakim bu cür qərar qəbul edib".

Jalə FAMILQIZI

Bakı sakini "Paşa Sığorta"dan şikayətçidir

Yusif Ağayev: "Bu qədər yükləmələr azmış kimi, həm də mənim ölkədən çıxışıma məhdudiyyət qoyulub"

Bakı şəhər sakini Ağayev Yusif Hafiz oğlu tərəfindən "Hurriyyet" in redaksiyasına şikayət məkrubu daxil olub. Şikayətçi qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edir: "Cənab Prezident!

Sizə "Paşa Sığorta" şirkətinin mənə qarşı qaldırdığı məhkəmə iddiası ilə bağlı məlumat vermək istəyirəm.

Bildirim ki, 2018-ci ildə idarə etdiyim "Toyota Vitr" markalı minik maşını ilə "Baku Bus" şirkətinə məxsus avtobus toqquşub. Toqquşma nəticəsində avtobusa dəymiş ziyanı görə yazılmış aktdan narazıyam. Avtobus "Paşa sığorta" şirkətində sığortalı olduğum üçün "Baku Bus" şirkəti zərər aktını "Paşa sığorta" şirkətinə göndərmişdir. "Paşa Sığorta" isə öz növbəsində dəymiş zərərin ödənilməsi üçün məhkəməyə müraciət edib. Fikir verin, hadisədən 2 il 10 ay sonra, yeni qəza yerindən görüntülər artıq itdikdən sonra məhkəməyə müraciət olunur. "Paşa Sığorta" şirkəti "Baku Bus" tərəfindən yazılmış aktı yoxlamadan, göstərilən məbləği (22.692 manat) köçürmüşdür.

"Paşa Sığorta" şirkəti dəymiş ziyanı ödəmək üçün məni məhkəmə prosesinə cəlb etdi. Məhkəmə prosesi zamanı hakimdən ekspertin təyin olunmasını xahiş etdim. Tərtib olunmuş akt çox pirimitiv və şişirdilmiş rəqəmlərlə yazılmışdır. Ekspert aktda göstərilən 22.692 manat vəsaitdən 7 min manatın silinməsinə əşkarladı və qeyd etdi ki, müəyyən edilmiş təmir işlərinin dəyərində dəyişiklik olunması istisna edilmir. Məhkəmə ekspertin bu qeydine fikir vermədi və mənim "işin yenidən ekspert rəyinə ehtiyac var" xahişimi rədd etdi. Dəyişdirilən detalların dəyərini təsdiqləyən sənədlər göstərilmədi.

Aktda sıra 3 - qabaq ön panelin (Q 3) bir ədədinin qiyməti 9.869 manata alınıb, heç bir qaimə sənədi və yararsız olduğunu təsdiq edən sənəd və ya görünüşü təqdim olunmur.

Sıra 21-də isə qabaq ön panelin təmirinə 285 manat pul ödənilib.

Sıra 8-də qabaq ön panelin sökülüb quraşdırılması (Q3) üçün 276 manat ödənilib.

Sıra 7-də sağ yan güzgünün sökülüb quraşdırılmasına 81 manat ödənilib, hansı ki, avtobusun sağ tərəfinə heç bir zədə olmayıb.

Güzgünün sökülüb təzədən yenidən bərkidilməsinin necə 81 manata başa gəldiyini soruşan olmadı. Akt belə yalan və şişirdilmiş rəqəmlərlə yazılıb. Mənim etirazımı dinləyib, amma qərarda heç bir dəyişiklik etmədilər. Avropanın aparıcı dövlətlərində təmir işlərində belə qiymətlər yoxdur, amma "Baku Bus" şirkətində var. Aktın 3-cü sırasında qeyd etdiyim kimi qabaq ön panel (Q 3) təzə alınıb - 9.869 manat ödənilib. İndi baxırıq, sıra 10 - qabaq ön panelin rənglənməsi (Q 3) üçün 255.00 manat ödənilib.

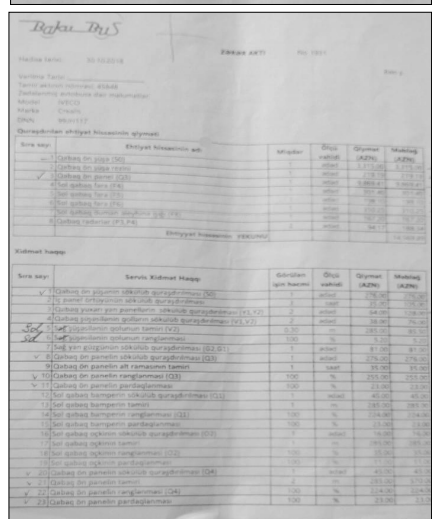
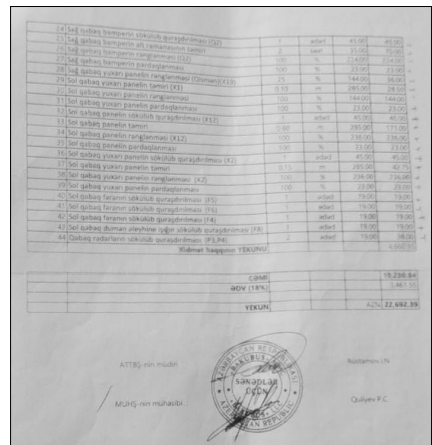
Avtobusun qabaq ön paneli heç bir konfigurasiyası olmayan list demirdir, əgər panelin yenisi alınıbsa onu o zaman niyə rəngləyirlər? Akt belə absurd rəqəmlərlə yazılıb, nə ekspert, nə də məhkəmənin hakimi bu absurd rəqəmlərə fikir vermədilər. Ona görə ki, tələbkar qüdrətli "Paşa Sığorta"dır, cavabdeh isə pensiyaçı.

Mənim 392 manat olan pensiyama inkassa qoyulub, 50 faiz, yeni 196 manat pul avtomatik olaraq "Paşa Sığorta"nın lehinə tutulur.

Cənab Prezident!

Bu qədər yükləmələr azmış kimi, həm də mənim ölkədən çıxışıma məhdudiyyət qoyulub. Bu səbəbdən, qarşı şirkətdən işim dayanıb. Bir ailə başçısı olaraq 196 manat pensiya ilə necə dolanım?!

"Paşa Sığorta"dən xahiş etdim ki, mənim harada olmağımdan asılı olmayaraq, pensiyamdan tutulmalar avtomatik olursun, ölkədən çıxışıma məhdudiyyəti aradan götürsün və ya bir işlə təmin etsin ki, onlara olan borcu tez ödəyə bilim. Buna da razılıq vermədilər.

sin ki, onlara olan borcu tez ödəyə bilim. Buna da razılıq vermədilər.

"Paşa Sığorta" şirkətində səlahiyyətli şəxslərdən heç kəs qəbuluna düşmək olmur.

"Baku Bas"da rəhbər dəyişikliyi olub. Bəlkə, 2018-ci ildə yazılmış o aktla bağlı normal fikir bildiren insan tapılar. Bu vəziyyətim barəsində sizdən kömək istəyirəm".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Vətən Müharibəsində iştirak etsə də, veteran statusu ala bilmir

Paytaxt sakini Rüstəm Süleymanov Müdafiə Nazirliyini ittiham edir

Bakı şəhər sakini Süleymanov Rüstəm Rzaqulu oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, 2020-ci ildə Vətən Müharibəsində könüllü olaraq vuruşsa da, bu günə qədər veteran statusu ala bilmir:

"Mən, Süleymanov Rüstəm Rzaqulu oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırarsınız.

Bildirim ki, müharibə iştirakçısıyam. Aprel döyüşlərində və Vətən Müharibəsində könüllü iştirak etmişəm. Hərbi bilətimdə də bu məlumatlar əks olunub. Zəngilan və Qubadlı istiqamətində

gedən döyüşlərdə iştirak etmişəm. Amma Müdafiə Nazirliyi ayrı-seçkilik edib mənə veteranlıq vermir. Xahiş edirəm, problemi işıqlandırın, bəlkə səlahiyyətli qurumlar bir tədbir görər".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Bu anlayış pedaqogikada birtərəfli traktovka olunmuşdur. "Sistemləşdirilmiş biliklərin, bacarıq və vərdislərin, habelə, mənəvi keyfiyyətlərin adamlar tərəfindən, məqsədyönlü, planlı və mütəşəkkil mənimsənilməsidir". Tərifdə (əgər demək mümkünsə) hər şey vardır: həqiqətən də "pedaqoji proses" son dərəcə geniş, hər-tərəfli anlayışdır. Lakin ona lazım olan, digər yaradıcı məhsullardan fərqli şəkildə ehtiyac duyulan pedaqoji mühitin bir komponenti kimi pedaqogikanın müxtəlif sahələrindən yazılan, pedaqoqun zehni təfəkkürünün məhsulları - əsərləri kənarda qalmışdır. Digər sahəyə adlasaq, təhsil müstəvisində hərəkət edən, məktəbə xidmət göstərən pedaqoji hadisələr, münasibətlər, pedaqoq şəxsiyyətinə və onun yaradıcılığına yanaşma meyarı kimi daha başqa məsələlər də müncərdir.

(Əvvəli ötən sayımızda)

Pedaqoji prosesin mənəvi - sosial konteksti subyektiv amillərlə şərtlənmişdir. Və maraqlıdır, sadələşlülkdənmi, bilməməkdənmi, qəsdənmi pedaqoji prosesin canlı qüvvələri: həm pedaqoq alimlərin, həm də müəllim - öyrədənlərin haqqı lazımı (bir qədər yumuşaq səsləndi) dərəcədə qiymətini almır. Bəzilərinin üzərində dayanmaq istədim. Birincisi, pedaqoq - alimlərin, ömrünün 40-50 və daha çoxunu milli təhsilimizin inkişafına bağlamışların, bir məqaləsində enerjisini itirmişlərin fəxri adlardan uzaq salınmasıdır. Bu iki vasitə təminatı maddiləşdirir: əməkdar müəllim və Prezident təqaüdü - hər ikisini də layiq görülən mənəvi və maddi du-rumu önəmlidir. Sovet vaxtı bu (mənəvi və maddi), sual şəklində mükafatlandırılan şəxsə verilsəydi birmənalı cavab beləydi: Mənəvi tərəfi. İndi də həmin cavab qüvvədədir. Lakin mövcud vəziyyətdə maddi durumun normalığı və əksinə olması mənəviyyatın statusunu həll edir. Çünki pedaqoqların, alimlərin dərindən qaçan milis serjantı qat-qat onlardan yüksək maaşa qol çəkir. Professional pedaqoqlar isə sağlamlığı hesabına başa gələn qonorarsız əsərlərinə imza (qol) atır! Ona görə də cəmiyyətdə, xüsusilə, pedaqoji prosesdə pedaqoqun, müəllimin elmi və şəxsi nüfu-zu aşağı düşür. Gəlin, açıq danışaq və heç bir quruma da yararlanmayaq. Şübhəsiz, bu mühüm sosial və mənəvi adətin ilk israrlısı Elm və Təhsil Nazirliyidir. Tarixi faktlar göstərir ki, dövlət başçıları, rəhbərləri öz sərəncamı ilə təyin etdiyi səlahiyyətini təmkinlə dinləyir, arqumentləri inandırıcıdırsa qəbul edir, reallaşdırır. Bu münasibət humanistlik deyilmi? Yox əgər o, şəxsi kreslosunun silkələnməməsi

Pedagoq sözü

Pedagoji əməyə mənəvi baxış

na-minə hər şeyin "əla" getdiyini, görünməmiş "nailiyyətlər" qazanıldığını bəyan edirsə, nəhayət, fəxri adlara və təqaüdlərə şəxsi münasibətlər prizmasında nail olursa... hər şeyi ölkə Prezidentindən səbəblərini araşdırmadan ummaq ədalətsiz-likdir. Məsələn vaxtilə tədris illərində Bilik günü - yeni dərslərin münasibətilə "Res-publika-

dən sanki xəbərsizdirlər, oturub bir kitab, əsər yazsın, sinifdə kilometr-lərlə yol ölçsün - o zaman bilər ki-mi mükafatlandırmaq gərəkdir?! Bu haqda cəsarət göstərmək, haqqın nahaqqın ayağına verməkdən uzaq olmaq inadi lazımdır! İkincisi, yubiley problemidir. Bəli, sonuncu anlayışı hə-qiqi mənasında işlədirm. Dünya praktikasında hər bir

Pedagoji prosesin mənəvi - sosial konteksti subyektiv amillərlə şərtlənmişdir. Və maraqlıdır, sadələşlülkdənmi, bilməməkdənmi, qəsdənmi pedaqoji prosesin canlı qüvvələri: həm pedaqoq alimlərin, həm də müəllim - öyrədənlərin haqqı lazımı (bir qədər yumuşaq səsləndi) dərəcədə qiymətini almır. Bəzilərinin üzərində dayanmaq istədim. Birincisi, pedaqoq - alimlərin, ömrünün 40-50 və daha çoxunu milli təhsilimizin inkişafına bağlamışların, bir məqaləsində enerjisini itirmişlərin fəxri adlardan uzaq salınmasıdır. Bu iki vasitə təminatı maddiləşdirir: əməkdar müəllim və Prezident təqaüdü - hər ikisini də layiq görülən mənəvi və maddi du-rumu önəmlidir...

nın əməkdar müəllimi" fəxri adına layiq görülənlərdən neçəsinin adını gös-tərə bilirik - onlar "aparətçik"-lər idi, məktəblərin qapısını açanlar, təhsilin ağırsını çəkənlər yox. Bizim incəsənət sahəsində çalışanlarımızın daima həm ümummilili-derimiz Heydər Əliyev, həm də Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən yüksək tə-qəüdlə əməkləri stimullaşdırılmışdır və proses gedir. Onlar buna layiqdirlər. Məgər pedaqoqların əməyi aktyorlardan, rejissorlardan, nağara çalandan, müğənnilərdən bu qədər azdır? Sərt də olsa deyəcəyəm: Öz sistemlərində çalışan pedaqoq - alim-lərin, müəllimlərin ağır yaradıcı işlərin

sənət, peşə və s. təbəqələrin layiq-li, seçilmiş təmsilçilərinin yubiley-lərinin ictimai dairədə qeyd olunması elə də təhlükəli yönüm sayılır. O şəxs çalışdığı sahədə layiqli fəaliyyət göstərmişsə, faydalı əsərlər yazmışsa, fundamental iş görmüşsə... ilk növbədə təmsil olunduğu qurum özünü irəli verir. Əyani nümunəsi ədəbiyyat və incəsənət nümayəndələrinin anadan olmalarının 50-60-70-80 illik yubileylərinin diri gözle qeyd edilməsinin fə-xarətlə seyridir. Azərbaycanda bu barədə danışanda yalnız təəssüflənirik. Qəribə-dir, müxtəlif istiqamətlərdən laqeydlilik vardır: həm mətbuatdan, həm televiziya-dan, həm

yerli İcra Hakimiyyəti orqanlarından, nəhayət, Elm və Təhsil Nazirliyindən. Mənə sual verə bilməyəcəklər: Bu qədər müəllimi, pedaqoqu olan respublikada hansının yubileyi yada düşər? Səmimi sual deyil. Belə "yubiley kateqoriyası"nda əvvəla 40-50 il pedaqoji stajlılar, sonra titullular (əlbəttə layiqlilər), nəhayət yuvar-laq yaşlı pedaqoq - alimlər xatırlanmalıdır. Bu, cəmiyyətin yalnız prestijini qaldı-rar və yeni nəsillə, valideyn, digər təbəqə-nin nümayəndələri pedaqoji prosesin nə qədər geniş, polifonik, dövlətin nəzarətində olduğuna yaxınlaşdırmaq olarlar. Məsələ ondadır, yubileylər bəzən(mi) dizpozist - müəyyən niyyətli səciyyə daşıyır. O zaman layiqlilər ruhi sarsıntı keçirməyə başlayırlar. Məsələ ondadır, alimləri-mizin çalışdıkları tədris müəssisələrinin rektorları, ictimai təşkilatları, telekanalları sarıdan da xatırlanırlar. Bunun bir səbəbi rektorların peşəkar pedaqoq olmamasıdır, pedaqoji prosesin əzabını yaşamamışdır. Amma həтта titulu almayan aktyorların, müğənnilərin... anadan olmaları yüksək elita tərəfindən qeyd edilir, fəxri adlar, or-den və medallara layiq görülür. Budurmu, pedaqoji əfkarı - ümumiyyənin içəri-sindən çıxan, sayılıb - seçilən nümayəndələrinə münasibəti? Bir müqayisə aparaq Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin də say-sız üzvləri vardır. Və onların bir rəsmi "Ədəbiyyat qəzeti" çıxır. Tanınmış söz adamlarını demirəm, ortabab şair və ya-zıçıların ünvanına Birliyin sədri Anarın imzası ilə, yaxud Birlik adından təbrik ve-rilir

və bir məqalə də həmcinin. Bizim də bir "Azərbaycan müəllimi" qəzetimiz Nazirliyi təmsil edir. Və hər sayında əsasən şəxsi münasibətlərdə, tanımayan, pedaqoji prosesin "beşinci təkəri" olan pedaqoqlar, müəllimlər, direktorlar və s. Haq-qında bəlağətli, uydurmalı oçerklər, məqalələr çap edilir. Bəs nazirlikdə bu qəzeti oxuyan və düşünən yoxmudur? Məntiqə, xeyr iş o yerə dirənib on ildən artıqdır "Azərbaycan müəllimi" qəzeti satışa verilmir! Bu faciə deyilmi? Üçüncüsü, pedaqoji proses işçiləri üçün layiqli yeni (əslində köhnə) fəxri adların təsis olunmamasıdır. Vaxtilə "SSRİ Xalq müəllimi" adı vardı. Məgər "Azərbaycan Xalq müəllimi" fəxri adı pis səslənər? Bir halda bunun "əməkdarı" mövcuddur. Bu, sovetindir, - deyə yaxşıya qələm çalmaq lazım gəlmir. Pedaqoji prosesin bu gün mənəvi rıçaq-larına qarşı diqqətlilik göstərmək, unutmazlığa yol verməmək zamanı gəlmişdir. İndidəmi Sovet rejimi, say-seçim ideologiyasıdır? Müstəqil və azad dövlətlik, təhsil də strateji dövlət qurumudur. Onun aparıcı qanadı, yaşadan üreyi pedaqoqlardır, müəllimlərdir, onların nəzəri və

Allahverdi Eminov

praktik yaradıcı fəaliyyətləridir. Pedaqoji proses inteqral mass-tabıdır, onun dairəvi həcmi və hərəkət trayek-toriyası yeni nəsillə (həтта yaşlı insanların) intellektual və əxlaqi şəxsiyyət kimi for-malaşmasına istiqamətlənir və bu baxımdan dünyəvidir. Əlbəttə, bu global fəaliyyətə aparıcısı pedaqoqlar, müəllimlər, idarəedənlərdir, hansı ki, bu "üçlüyün" ye-ganə məqsədi obyektiv meyarları gözlemək, subyektiv şəxsi maraqlardan uzaq olmaqdır. Və yeganə orbitəyi xalqdır, təsadüfi səslənmir: Xalq təhsili. Nə xalq mədə-niyyəti, nə xalq səhiyyəsi, nə də xalq prokurorluğu anlayışları işlədilir. Görünür, mədəniyyət, səhiyyə, hüquq - mühafizə mütəxəssislərini də hazırlayan təhsil oldu-ğundan hörmət və rəsmi əlamət kimi bu cür traktovka edilmişdir. O, buna layiqdir. Bəs bunun mənəvi - sosial müqabilində "pedaqoji prosesin" - pedaqoji əməyin daşıyıcıları mənəvi - maddi üstünlükləri almağa haqlıdırlarmı - layiqdirlərmı?

Vilyam Şekspir:
Həyat teatrdı,
insanlar aktyor

Onların dostluğu bir təsadüfdən başlamışdı...

Həmişə olduğu kimi həyatda uşaqlar ucadan qışqıra-qışqıra futbol oynayırdılar. Ruslan da kənarda dayanıb onların oynuna tamaşa edə-edə iki üç il bundan qabağı xatırlayırdı. O da öz yaşdları ilə hər gün dərindən gələn kimi top qovalayırdı. Amma indi universitetdə psixologiya ixtisası üzrə birinci kurs tələbəsi idi. Boş vaxtlarında müntəzəm idman məşqlərinə gedir, üzgüçülük məşğul olurdu. Günü-gündən kişiləşirdi, sinəsi enlənmiş, əzələləri geyindiği nazik köynəyinə iz salırdı. Təzəcə buraxdığı qısa saqqal və nazik biş onu çox yaraşqlı göstərirdi. Digər oğlanlar kimi, o da qızların diqqətini çəkəməsi ilə gizlincə fəxr edirdi.

(Əvvəli ötən sayımızda)

Ruslanın yadına psixologiyadan mühazirədə məhəbbətlə bağlı lektorun söylədiyi fikirlər düşdü: "Dostluqda məhəbbət güclənəndə sevgiyə, əksinə sevgidə məhəbbət azalanda dostluğa çevrilir". Bunu nəzərdə tutub:

- Əlbəttə, əgər qızla dostluqda məhəbbət güclənirsə, o sevgiyə çevrilir.

- Bəs onda oğlanla dostluqda məhəbbət güclənsə, sevgiyə çevrilə bilər?

Ruslan Fəridin söhbəti hara apardığını fərqləndirə bilmədi. Nə deyəcəyini bilmədi. Çevrilib Fəridin üzünə baxdı. Fərid başını aşağı salıb yerə baxırdı. Amma onun üzünü görməsə də Ruslan onun qızardığını, həyəcandan əsdiyini çox aydın seziyordu. O, Fəridin halından heç bir şey anlamadı. Özü də dəqiq cavabı bilmədiyi bu suala cavab verməyə cəhd etdi...

-Yox, çevrilməz. Çünki iki oğlan arasında dostluqda məhəbbət heç vaxt güclənmir.

Dərhal da özü özünün yalanını çıxardı. Ürəyində Fəridlə olan dostluq tarixçəsini xəyalından keçirdi. Təsədüfi adı bir tanışlıqdan başlayıb, illərlə davam edən dostluqlarında bir-birinə məhəbbətləri demək olar ki, hər gün güclənmişdi. İndi bir birini o qədər sevirirdilər ki, hətta bir-biri üçün ölümə belə hazır idilər.

- Niyə? Nə fərqi var? Necə olur ki, qız həm dost, həm sevgili ola bilər, amma oğlan yox?

Ruslan psixologiyadan öyrəndiyi seksualılıqla bağlı məsələləri beynindən keçirdi. Əslində, o, Fəridə homoseksualizm haqqında nəse demək istədi. Amma fikrindən daşındı. Ümumiyyətlə, söhbətin bu istiqamətdə inkişafı heç onu açmırdı. Sonra kobudluqla:

- Fərqi çoxdur, qızla sevgi meyvə verir, oğlanla sevginin meyvəsi olmur. Səncə, kim meyvəsi ağac bəsləyər?

Ruslan öz kəşfindən razı qaldı. Doğrudan da, axı qızla sevgi sona dünyaya üçüncü bir adamın gəlməsinə səbəb olur. Bəlkə də buna görədir ki, oğlanla sevgi mümkün deyil.

Fərid əl çəkirdi. Dostunun psixologiyadan bilikli olmasını bəhanə gətirib, sualı sual dalınca verirdi. Elə bil Ruslanla aralarındakı münasibəti təhlil edib, hansısa həqiqəti üzə çıxarmağa cəhd edirdi:

- Yaxşı, bəs onda sonsuz qadını sevmək olar? Ya da başqa

Oyun və ya üçüncü artıqdır

(Psixoloji hekayə)

adamin uşağını övladlığa götürəndə, niyə bunu ancaq qızla sevgidə etmək olar, oğlanla yox?

Ruslan bu dəfə başqa argument gətirdi:

-Qızla sevgi normaldır, oğlanla sevgi anormal.

-Yaxşı, onda niyə cəmiyyətdə başqa anormalılıqlara dözümlə yanaşırlar. İki eyni cinsdən olan arasındakı anormal münasibətə yox?

-Çünki biri təbiidir, o biri qeyri-təbi.

-Nə olsun, indi hər yerdə yeni dəyişmiş məhsullar istehsal edirlər, insan kopyalanır, qeyri-cinsi hüceyrələrdən nəsil alınır. Biz sintetik mühitdə yaşayırıq. Sən deyirdin ki, insan təbiətdən ayrıldıqca əsl insana çevrilir. Onda qeyri-təbiilik bizim insaniliyimizin təzahürü deyil?

Ruslan Fəridin bir-birinin ardınca verdiyi suallara cavab tapa bilmirdi. Həm bəzi sualların cavablarını bilmirdi, həm də bu mövzuda Fəridlə danışmaq ona xoş gəlmirdi. Elə bil Fəridin onun gizlətdiyi hansısa sirri açacağından qorxurdu. Axırda:

- Belə söhbətlərin nə mənası var? Onsuz da kim necə istəyir, elə yaşayır da. Sadəcə, cəmiyyət buna pis baxır, çünki din qadağan edir, mentalitetimizə ziddir.

Fərid indi yarı istehza, yarı ciddi:

-Yaxşı, başqa dinə keçib, başqa mentaliteti qəbul etsən, onda necə? Məsələn, Avropada necə olur ki, hətta eyni cinsdən olanların evlənməsini qanuniləşdirirlər?!

-Avropada təkcə belə qanun yoxdur. Orda ümumiyyətlə ailə "ukladı" bizimkindən fərqlidir. İndi onlarda kontrakt ailə institutuna keçilib. Həm də cəmiyyət özü belə əlaqələri normal qəbul edir.

-Onda onların cəmiyyəti nəyə görə qeyri-təbi olanları qəbul edir, bizimki yox?

Ruslan artıq əsəbləşirdi: - Çünki onlarda çoxluq belə əlaqələri xoşlayır.

- Belə çıxır ki, bizdə də belə münasibətlər çoxalsaydı qanuniləşəcək?

-Mən nə bilim. Bizdə heç vaxt çoxalmaz. Bizim öz xüsusi dəyərlərimiz var.

-Bəs onda niyə başqa məsələlərlə bağlı universal dəyərləri müdafiə edirik?

Ruslan əsəbiliklə:

-Fərid, xahiş edirəm bu söhbəti qurtaraq. Bunun bizə nə aidiyyəti var? Bu nə söhbətdir, salmışan?

Ruslan Fəridlə bağlı ən kiçik bir hadisəyə qeyri-adi güclü reaksiya verir, ona müxtəlif bəhanələrlə hədiyyələr almaqdan zövq alırdı. Özünə Fəridin gözü ilə baxır, ona xoş gəlsin deyə özünə əl gəzdirdi. Elə bil Fəridə xoş gəlmək üçün öz-özü ilə yarışdı. Hətta bir neçə dəfə Fəridlə uzun müddət küsülü qaldığı vaxtlarda axşam yatanda onu yadına salıb xeyli vaxt ağlamışdı da...

Bir də, belə şeylərdən danışmağı mən xoşlamıram.

Fərid özünü arsızlığa qoyub şit-şit güldü:

-Qorxdun başına gələr?

Ruslan Fəridin bu sözlərindən diksindi. Özünü bilməməzliyə qoyub, inamsızlıqla "Mənim sənədən başqa dostum yoxdur, olmayacaq da. Ona görə, başıma gələ bilməz", - dedi.

Fərid istədi Ruslana desin ki, "bəlkə elə mənimlə bağlı başına gələcək", amma özünü saxladı. Ruslanın ondan şübhəyə düşəcəyindən çekindi.

Ruslan ürəyində özü də öz deyiyinə inanmadı. Psixologiyadan seksualılıqla bağlı oxuduqları, əslində, onun dediklərini təkrar edirdi. Əslində, o, son aylar Fəridlə aralarında formalaşan münasibətin xarakterini və bir-birinə olan qarşılıqlı məhəbbəti psixoloji olaraq izah edə bilmirdi. Xüsusən son vaxtlar Fəridlə görüşəndə və ayrılarda onunla öpməkdən özünü saxlaya bilmirdi. Bir yerdə olanda

Fəridin ona sıxılıb başını sinəsinə qoymağından, Fəridin saçlarını qoxlamaqdan qeyri-adi həzz aldığı, bədəninin hərəkətlərini qeyri-adi bir hal kimi dəyərləndirdi. Hətta o, Fəridin saçlarından gələn və onun ağlını başından çıxaran qoxuya öz-özündə ad da qoymuşdu: "Məhəbbət ətri". Amma bunu dostluq məhəbbəti kimi yozmuşdu.

Ruslan Fəridlə bağlı ən kiçik bir hadisəyə qeyri-adi güclü reaksiya verir, ona müxtəlif bəhanələrlə hədiyyələr almaqdan zövq alırdı. Özünə Fəridin gözü ilə baxır, ona xoş gəlsin deyə özünə əl gəzdirdi. Elə bil Fəridə xoş gəlmək üçün öz-özü ilə yarışdı. Hətta bir neçə dəfə Fəridlə uzun müddət küsülü qaldığı vaxtlarda axşam yatanda onu yadına salıb xeyli vaxt ağlamışdı da. Ruslan başa düşürdü ki, Fəridə olan münasibəti dostluq çərçivəsindən çoxdan çıxıb, amma onun hansı çərçivəyə daxil olduğunu anlamırdı, bəlkə də anlamaq istəmirdi. Fərid də elə bil Ruslanın duyğularını hiss edir və özü düşünülən şəkildə ona qarşılıq verirdi. Yol gedəndə çox vaxt ya Ruslanın əlindən tuturdu, ya da əlini onun çiyinə qoyurdu, bir yerdə oturanda ona sığınır, onun

da buna etiraz etməmiş və yataqlarını ikinəfərlik çarpayıda salmışdı. Gecə yarı yuxudan ayılanda Fəridin onu qucaqlayıb şirin yuxuya getdiyini görmüşdü. Əvvəl onu özündən ayırmaq istəməmişdi, amma bunu fürsət bilib, əksinə, onu bir az da özünə sıxışdı, qəribə hisslər keçirməyə başlayanda isə dərhal ondan aralanmış və çarpayının kənarına çəkilib yuxuya getmişdi. İndi də Fəridin bu mənasız sualları onsuz da ağıl qarışmış Ruslanın düşüncələrini bir az da dolaşırdı.

Fərid dayanmaq bilmirdi: -Yaxşı, insan həm biri ilə dost ola-ola, başqa biri ilə də sevişə bilər?

-Əlbəttə, niyə də olmasın?!

-Bəs deyirlər ki, üçüncü artıdır. Onda əgər sən bir qızla sevişəcəksənsə, sənə necə bir yerdə olacağıq? Deməli, mən artıq olaçağam da.

Ruslan heç bu sualı düşünməmişdi. Doğrudan da, əgər özünə bir qız sevgili tapsa və onu dərin məhəbbətlə sevsə, onda bu gün Fəridə həsr etdiyi vaxtı ona həsr etməlidir. Deməli, Fəridlə əlaqələrini zəiflətməlidir:

-Yox, mən belə düşünmürəm. Hərən öz yeri var. Bir də, başqalarını deyə bilmərəm, sən mənim üçün heç vaxt artıq olmayacaqsan..

Fərid: -İnanmıram. Necə deyərlər, qoyunun yoxdur, biçəğın itidir. Hələ sevdinin qız yoxdur. Baxaq görək, sevməyə başlayanda yenə belə deyəcəksən. Məni unudub, onunla sevişməyəcəksən?

Ruslan dinmədi. Çünki deyəcək söz tapmadı. Həm də cavab verdikcə, Fərid söhbəti daha da dərinləşdirirdi. Bunun yaxşı nəticə verməyəcəyindən narahat olmağa başlayırdı. Ruslan qətiyyətlə üzünü Fəridə tutub dedi:

-Xahiş edirəm, bu mövzuda bir daha mənimlə danışma.

-Niyə? Nədən qorxursan? Bunun bizə aidiyyəti yoxdur ki, elə belə vaxt keçirmək, həm də bəzi şeyləri özüm üçün aydınlaşdırmaq istədim. Dediklərimi zarafat kimi qəbul et, unut getsin. Söz, bir də bu haqda sənənlə heç nə danışmayacağam.

Ruslan söhbətin məcrasını dəyişmək məqsədi ilə sual vermək təşəbbüsünü ələ aldı:

-Yaxşı, gəl sənə ixtisasından danışaq. Məsələn, rol nədir? Sosial rolla səhnədəki rolun nə fərqi? Bir roldan başqasına keçmək asandır, yoxsa çətin? Sən hansı rollarda oynamaq istədin?

Fərid Ruslanın söhbətdən qaçmaq niyyətini anladı. Amma onun verdiyi suallara cavabları əl vermək istəyirdi ki, başladığı söhbətin davamı kimi olsun.

(Ardı var)

AZAD

Aynur xanım ilə ilk tanışlığımız 15 il əvvələ aiddir. Öz "Əhsən" qrupumla Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin səsyazma studiyasında Faiq Babayevin rejissorluğu ilə bir-neçə melodiyanı yazırdıq. Nə lazım idisə yazdıq, qrup üzvləri gəldi, tamamlama işləri zamanı nağara ifaçısı Heybət Babayevlə mən qaldıq. Bu zaman gənc bir qız operator otağına daxil oldu, ədəb-ərkanla salamlaşaraq bir tərəfdə əyləşdi...

(Əvvəli ötən sayımızda)

Aynur İsgəndərli 2012-ci ildə Bakıda vokalçılar arasında keçirilən Bülbül adına müsabiqənin də uğurlu iştirakçılarından biri olub. Türkiyənin İstanbul şəhərindəki Leyla Gəncər adına vokalçıların Beynəlxalq müsabiqəsində də yüksək nailiyyətlər əldə edib.

Bu tədbirlərin hər birində onun sərgilədiyi unikal sənət münisiflər heyətini heyretə gətirmişdi, teleradio əməkdaşları, mətbuat orqanı işçiləri onu əhatəyə alaraq yaxından tanış olmuş və müsahibələr götürüb yayımlamışdılar.

A.İsgəndərli 2005-2009-cu illərdə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində solo oxuma-estrada müğənnisi ixtisas üzrə təhsil alıb və Vaqif Gərayzadənin sinfini bitirib.

Aynur xanım atası Akif bəyin və Vaqif Gərayzadənin tövsiyəsi ilə ustad xanəndə, əməkdar müəllim Qəzənfər Abbasovdan dərslər alaraq muğam janrının da sirlərini öyrənib. Bu, Aynur xanıma ondan ötrü lazımdır ki, o, oxuduğu milli vokal əsərlərinin ifasında muğama xas səs işlətmələrinə yer verərək zil oktavalarında sərbəst xırdalıqlar, boğazlar, incə nəfəslər, bər-bəzəklər, melizmlər işlədib hər mahnıya gözəlliklər və təsir gücü qataraq milli üslubu təqdim edə bilir. Həqiqətən bu yol, bu üslub, belə qayda onun ifasında öz yerini almaqda və gözəl səslənməkdədir. Əlbəttə, afərin, səd afərin!

Aynur İsgəndərli ikinci təhsili Bakı Musiqi Akademiyasının II kursuna qəbul olunaraq opera müğənnisi ixtisası üzrə təhsil alıb və buranı 2013-cü ildə bitirib. İxtisas müəllimi Hüseyn Əliyev olub. Aktyor sənətindən isə kursu Şəfiqə Məmmədova aparıb. Burada bir məsələyə də toxunaq, bu ondan ibarət idi ki, bəstəkar Oqtay Rəcəbov Aynur xanımla yarıdıcılaşmaqla əlaqələndirirdi. Müğənni onun əksər mahnılarını oxuyub və

Uşaqlıq və gənclikdən səhnələrdə uğurlara bürünüb...

hamısı Azərbaycan radiosunun fonduna yazılıb. Həmin bəstəkarın mahnılarını oxuması Aynur xanımın karyerasının yüksəlməsində mühüm rol oynayıb. Bəstəkar səs və simli alətlər orkestri üçün yazdığı 15 dəqiqəlik bir əsərini də Aynur İsgəndərli ilə hazırlayırdı. Bəstəkar Aynur xanımın səs diapazonu və ifa imkanlarını nəzərə alaraq bu əsəri bəstələmişdi, O, iş daha uğurlu, sanballı olsun deyərək Aynur Hüseyn müəllimi tanış edir. Məqsəd bu idi ki, H.Əliyev Aynur xanımla məşqlər apararaq onu həmin əsər üçün hazırlasın. Hüseyn

müəllim Aynurun səsinin dəyərini, qeyri-adi, həm də geniş diapazonlu olduğunu bildirir və xanımın mütləq BMA-da təhsil almasını tövsiyə edir. Haşiyə: "O.Rəcəbovun həmin əsəri simfonik orkestrin müşayiətilə Aynurun ifasında bəstəkarın Dövlət Filarmoniyasında keçirilən 75 illik yubileyində təqdim olunub və böyük maraq oyadıb. O.Rəcəbov ömrünün sonlarında "Atatürk" operası üzərində işləyirdi. Atatürkün qızı obrazında Aynur xanımla görmək istəyirdi. Lakin amansız eəcəl bəstəkara bu işi sona yetirməyə imkan vermədi".

Aynur xanımın dediklərindən: "Çox istəyirdim, böyük arzum idi ki, Atatürkün anası rolunda çıxış edim. Lakin qismət olmadı".

A.İsgəndərli BMA-da təhsil alarkən bir sıra operalarda obrazlar da yaradıb. Nümunə kimi qeyd edək: "Traviata" (C.Verdi), Lakme (Leo Delit), Gecə şahzadəsi (Motsart), Gülçöhrə (Ü.Hacıbəyli "Arşın mal alan"), "Sevil" (F.Əmirov). Aynur xanım bu rolları BMA-nın opera studiyasında oynayıb. O, həmin studiyanın solisti də olub.

Özünə qarşı çox tələbkər olan A.İsgəndərli təhsilini daha da artırıb və 2015-2017-ci illərdə ADMİU-da magistratura üzrə oxuyub. Müdafiə mövzusu "Azərbaycan vokal məktəbinin inkişafında Bülbülün rolu" idi.

Bu yorulmaz xanımın həvəsinə, gücünə, məsuliyyətinə baxın. O,

2019-cu ildə BMA-a doktorantlıq üzrə daxil olub. Belə elmi mövzu üzərində işləyir: "Azərbaycan vokal sənətinin inkişafında Fərəngiz Əhmədovanın rolu". Elmi rəhbəri Nuridə İsmayilzadədir.

Aynur İsgəndərli sıradan bir müğənni deyil, dövlət sənətçisidir. Çalışqan, hünərvər, zəhmətdən yorulmayan, öz sənətindən böyük zövq alaraq pərvazlanan bu xanım 2013-cü ildən 2020-ci ilə qədər Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri QSC-nin solisti olub. 2013-cü ildən R.Behbudov adına Dövlət Mahnı Teatrının, 2014-cü ildən Müdafiə Nazirliyinin Əlahiddə Nümunəvi Hərbi Orkestrinin solisti kimi çalışmaqda, səsinə, nəfəsinə, bir-birindən gözəl nəğməsinə insanlara bəxş etməkdə və musiqisəverlərə zövq aşılamaqdadır..

A.İsgəndərli illərdir ki, Azərbaycan tele-radiosu ilə geniş yaradıcılıq əlaqəsindədir. Radio fondunda onun 40-dan artıq ifaları qorunur və səsləndirilir. AzTV-də onun oxuduğu mahnıların çəkilişləri qorunmaqda və yayımlanmaqdadır. O, S.Rüstəmov

adına xalq çalğı alətləri orkestrinin, "Dan ulduzu" və digər ansambların, estrada-simfonik orkestrin müşayiətilə oxuyub. Müxtəlif səslənməyə malik bədii kollektivlərlə birgə çalışmaq özü də böyük məsuliyyət və məhəmət tələb edir.

Aynur İsgəndərli böyük istedad, yüksək sənət eşqi, məlahətli, dəyərlili, tutumlu səsi ilə seçilən və sevilən bir müğənni kimi göz önündədir. Onun səsi koleralara soprano olaraq diapazonu dörd oktavdır. Aşağı registrdə onun sinə səsindən ustalıqla istifadəsi də sənət xüsusiyyətlərinə dəlalət edir.

Uca Allah ona qənirsiz gözəllik, səhnə görünüşü bəxş edib. Adını da doğruldur. Ayın nuru daim üzündə, çöhrəsində təcəllə edir, Ayın nuru pak, təmiz qəlbinə işıqlandırır.

O, yüksək təhsil gördüyü üçün səsdən bacarıqla istifadəni çox yaxşı bilir və əla səhnə mədəniyyətinə

malikdir. Bu savadlı, kamil bilikli, elmi müğənninin yüksək mədəniyyəti və kübarlığı hər an sənətində özünü biruzə verir.

Bəli, bu xüsusiyyətləri onun ifa etdiyi mahnılarda cəlalanaraq formalaşmış halda zəngin repertuarında daim özünü təsdiq edir. Artıq çoxdandır ki, vokal sənətində o da bir nümunədir. Yüksək mədəniyyəti, əxlaqı, insani münasibətləri, sənətinə dərin sevgisi, məsuliyyətlə yanaşması, özünü, sözünü bilməsi, daim öz işi üzərində işləməsi onu sənət aləmində yüksəldərək geniş və çoxsaylı tamaşaçı auditoriyasına sevdirməkdədir.

Hə, bu tam doğrudur, Aynur xanım sevilən populyar müğənnilərin sırasında boy verib ucalaraq sənət dünyasında və cəmiyyətdə həlal səvgisini qazanmaqdadır. Onun sənət fəaliyyəti adi, sadə deyil, həddən artıq zəngin və çoxşaxəlidir. O, uşaqlıqdan və gənclikdən indiyə qədər səhnələrdə, səsinə milyonlarla tamaşaçılara ərmeğan etməkdədir. Əziz oxucular, bu məqaləni diqqətlə oxusanız fikrimizin doğruluğunu müşahidə edəcəksiniz.

Aynur xanımın repertuarında Tofiq Quliyev, Cahangir Cahangirov, Şəfiqə Axundova, Ələkbər Tağıyev, Elza İbrahimova, Oqtay Rəcəbov, Tahir Əkbər, Eldar Həsənov, Novruz Aslan, Dilşad Əliyeva və başqalarının mahnıları özünə yer tutur. O, dövlət tədbirlərində vətənpərvər ruhlu mahnılara da yer ayırır. Onu dinləyirəm: "Əhməd Cavadın sözlərinə Uzeyir Hacıbəylinin bəstələdiyi çox məşhur "Çirpınırdı Qara dəniz" adlı mahnı mənim daimi repertuarımda olaraq xüsusi önəm daşıyır. Xarici ölkələrə qastrol səfərlərimdə bu əsəri mütləq menada və böyük məhəbbətlə oxuyuram".

İllərdir ki, Aynur İsgəndərlinin H.Əliyev sarayında xalq şairlərinin, görkəmli bəstəkarların yaradıcılıq gecələri ilə bağlı keçirilən konsertlərdə müxtəlif müğənnilərlə yanaşı Aynur İsgəndərlinin də gözəl, bizə çox doğma səsinə eşidir və oxuduğu bir-birindən uğurlu mahnıları dinləyərək dərin zövq alır. O, hər dəfə "Dan ulduzu" və ya digər yaradıcı musiqi kollektivlərinin müşayiətilə canlı ifalara yer verir. Səsi həmişə yaxşı işləyir, formada olur, təqdim etdiyi hər bir mahnını zillili, bəmli, aydın, dolğun şəkildə və yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirərək tamaşaçılara bəxş edir. Onun səsi həqiqətən də nadir səslərdir. Səs diapozonu geniş olan bu müğənni səhnəyə arxayın çıxır və hər dəfə əsl sənət sərgiləyərək alqışlar qazanır.

Aynur xanımın genində musiqi istedadının güclü olması təsadüfi deyil. Yazının əvvəlində onun şəcərə xəttində sənət adamlarının olmasını qeyd etmişik. Ata babası Kamal İsgəndərov (1927-2002) Akademik Opera və Balet Teatrında rejissor olaraq zəngin yaradıcılıq yolu keçib. Ulu babası, Azərbaycan SSR-in əməkdar artisti (1940) Qulam İsgəndərov (1901-1975) adını qeyd etdiyi-miz teatrın 1930-cu ildən solisti kimi çalışıb, milli operalar və operettalarda da bir-birindən uğurlu obrazlar yaradıb. Nümunə olaraq göstəririk: "Leyli və Məcnun"da Məcnunun atası, "Şah İsmayıl"da Rəmmal, "Əsli və Kərəm"də Şah, "Arşın mal alan"da Vəli, "Koroğlu"da Təlxək, "Sevil"də Atakişi, "Durna"da Dursun. Qulam İsgəndərov operalarda Bülbül ilə birlikdə də çıxış edib.

Qulamın atası Məşədi Kazım İsgəndərov mişhur xanəndə idi. O, muğamları dərinləndirərək oxuyardı. Yazıçı Ə.Haqqverdiyevin 1902-ci ildə Bakıda H.Z.Tağıyevin teatr binasında təşkil etdiyi ilk Şərq konsertlərində Seyid Mirbabayev (1867-1953), Cabbar Qarayağdıoğlu (1861-1944) və Kazım İsgəndərov da oxumuşdu. O, az yaşayıb, 1914-cü ildə dünyasını dəyişib.

Ailənin böyük qızı barədə də məlumat verək. Aygün İsgəndərli 1983-cü il mayın 14-də dünyaya gəlib. 5 sayılı ümumtəhsil məktəbi bitirib. Lap kiçik yaşlardan istedadlı üzə çıxıb, rəqs, edib, şənənlənib, oxuyub. Bacısı Aynur Ələkbər əminin verilişlərində müntəzəm çıxış edib. Onun əla və diapazonlu səsi var. Ata-ana onun musiqi tərbiiyi ilə ciddi məşğul olub. Xarici Dillər Universitetini ingilis dili ixtisası üzrə əla qiymətlərlə bitirib. Xarici ölkədə inter dizayner ixtisası üzrə təhsil alıb. 2023-cü ildə Rəssamlıq Akademiyasına qəbul olunub. Hazırda II kursdadır. Bir-birindən maraqlı əsərləri mütəxəssislərin diqqətini cəlb etməkdədir. Yaradığı rəsmləri dəfələrlə sərgilərdə nümayiş etdirilib.

Aynur İsgəndərli istər ata, istərsə də ana tərəfdən istedadlı insanların, musiqi xadimlərinin nəsil davamçısıdır. Göründüyü kimi o, öz şəcərə xəttinin layiqli davamçısı kimi sənətdə özünə geniş yol açaraq irəliləməkdə və daim inkişafdadır. Maşallah, təkisi həmişə belə olsun. Görək, bilək, aghalaraq sevinək. Onun elmi müdafiəsini səbrsizliklə gözləyirik. Uğurlar !

Əhsən RƏHMANLI
Tədqiqatçı, Sənətşünaslıq
üzrə fəlsəfə doktoru